

ELŐFIZETES

HELYBEN:

Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónap ..... 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónap ..... 3 k. 40 f.

HIRDETÉSRE:

4-szoros polt sor egyszer 20 Hl.,
minden következőnél 10 Hlár.
Bélyegdíj külön 40 Hlár.
Nyilatkozat sora 40 Hlár.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 201.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 201.

Arad, 1900.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Péntek, január 5.

Mai számunk több közleményei:

Vezérelők: Magyar kulturpolitika.
A hadügyi költségvetés a magyar delegációban.
Portugália részvétele a transzáli háborúban.
A rendőrség és az újságírás.
Jótekingy hölgyek estélye.
Elzúllott család.
Jókai és az aradi nők.
Dreyfus Amerikában.
Schenk tanárt boykottálták.
Egykor — és most.
Tárca: Két gyerek. Irta: Ritoók Emma.
Regény-Csarnok: Dr. Moreau szigete. Irta: H. G. Wells.

Magyar kulturpolitika.

Budapest, január 4.

A közoktatásügyi költségvetés tegnapi bizottsági tárgyalása során felvetették azt a kérdést, hogy lehet-e a 67-es alapon magyar nemzeti kulturpolitikát csinálni? Wlassics kultuszminiszter erre a kérdésre oly határozott választ adott, a mely alkalmas arra, hogy minden kételyt minden vonalon eloszlasson. A kultuszminiszter kijelentette, hogy ha arról volna meggyőződve, hogy a 67-es alapon magyar kulturpolitikát csinálni nem lehetne, azonnal otthagyná nemcsak az állását, hanem azt a lapot is, a melyen a magyar kormányok harmincz év óta kormányoznak. Ennél kategórikusabb választ adni nem is lehetett volna.

De ezt egészen természetesen találjuk. Fel lehetne-e tételni máskülönben, hogy annyi jeles emberünk, annyi kiváló hazafi s annyi testestől-lelkestől magyar

ember, a hányan már Magyarország kormányzásában részt vettek, rögtön ott nem hagyták volna állásukat, sőt hogy fel nem világosították volna a nemzetet? Nem, ezt feltételezni egyértelmű volna egy Andrássy Gyulának, Tisza Kálmánnak, báró Eötvös Józsefnek, báró Bánffy Dezsőnek és sok neves emberünknek meggyanúsításával, kiknek politikája épen a magyar nemzeti irányban vált ki erősebben és a kiknek államférfiúi egyéniségében tipikus vonást képez a fajszeretet.

Elfogultság nélkül tehát nem lehet, nem szabad senkinek azt állitania, hogy kormányaink nem csináltak volna magyar kulturpolitikát, mert hiszen ennek eredményeit mindenki észlelheti, a ki kulturális szempontból összeveti mai állásunkat a harmincz év előttiakkal.

Igaz, hogy még sokat, igen sokat kell tennünk; igaz, hogy nem haladtunk annyira, amennyit mindnyájan szeretnénk, de ez nem az illetékes faktorok jó akaratán múlt, hanem egyes egyedül és kizárólag pénzügyi helyzetünknek tulajdonítható. Azok az urak, akik nincsenek az elért eredményekkel megelégedve, okolják régente fennállott, de szerencsésen kihevert ziláltságát pénzügyi viszonyainknak; okolják azt, hogy derék finánczminiszterek a pénzügyi egyensúly helyreállításán fáradoztak és okolják végül az általános európai horribilis felfegyverkezést, ha igazságosan és loyálisan akarják megbírálni kulturális haladásunkat.

De a 67-es kiegyezés ellenségei meg lehetőségek el is késtek hirtelen támadt skrupulusaikkal. Mert ha ez az alap gátolta volna nemzeti kulturánk fejlődését, úgy azt nekik már régen észre kellett volna venniük s ebben az irányban is támadniok, ostromolniok kellett volna a 67-es kormányokat. Ezt pedig nem tették, holott okkal és ok nélkül, jogosan vagy jogtalanul sohasem kimélték egy kormányt sem. Miért szemérmeskedtek eddig épen olyan téren, ahol, ha igazuk lenne, minden magyar feltétlenül velük tartana, velők érezne.

Nem tették. Még pedig azért nem, mert alapos ok nem volt erre a multban és nem lesz a jövőben sem.

Jeles kultuszminiszterünk pedig csak folytassa elismert, buzgó tevékenységét. Refolmáljon és alkosson tovább, a 67-es kiegyezéstől nem féltjük mi a biztos sikert.

A hadügyi költségvetés
a magyar delegációban.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, január 4.

A delegáció legfontosabb albizottsága, a hadügyi ülésezett ma. Mindenkor nagy érdeklődés várja ezeket a tárgyalásokat, a melyek hivatva vannak egyfelől szigorú ellenőrzést gyakorolni a hadügyi költségek mértékén túl való emelésével szemben, másfelől pedig kifejezésre juttatni

TÁRCA.

Két gyerek.

Irta: Ritoók Emma.

Az öreg tudós, vagy vén különcz, mint a hogy a nagy bérház lakói nevezték, pontban tíz órakor lépett be a könyvtárszobába, éppen úgy, mint minden nap hét év óta s egyenesen íróasztala felé tartott. De fél uton megállt, — mint még eddig soha, s feltette a pápaszemét.

Az egyik alacsony szekrény előtt, melynek tetején mindenféle spirituszba tett csoda állat volt szép rendbe rakva, egy gyerek állott.

Annyira elmerült a soha nem látott gyíkok szemléletébe, hogy észre sem vette az öreg ur belépését.

A gyereken rongyos nadrág, az ő lábaira tul nagy cipők, lecsuszott harisnyák és tekintve a hűvös tavaszi időt, elég könnyű pizkos tricot-ingecske volt, csupasz karján egy csomó karczolás és hátán egy fedetlen, rongyos, madzadon csüngő táská.

Az öreg zavarban volt, hogy szólítsa meg a gyereket. Evek óta nem beszélt idegen lénnyel s csak régi inasa volt szótlanabb; mint ő.

— Mi történt? — kérdezte végre, mintha valamelyik könyvet vonta volna felelősségre.

A gyerek hirtelen megfordult, a mikor az

ősz pápaszemes urat meglátta, merészen mutatott egy üvegre:

— Szeretném azt!

A tudós nem felelt. Ritkaság volt előtte ez a régen nem látott spécziés: — egy gyerek s fogalma sem lévén róla, milyen értelmi magaslaton állhat az, akinek táská csüng a hátán, nem tudta, hogy magyarázza meg neki kívánsága lehetetlenségét.

A gyerek azt hitte, hogy az öreg ur nagyot hall, mert jóval erősebb hangon ismételte:

— Szeretném azt, — bácsi!

Bácsi! Az öreg ur valami ellágyulást érzett szívében. Soha, soha nem mondta még bácsinak senki. Magános életében, melyet a rovarok és hüllők szenvedélyes tanulmányozásának szentelt, soha — talán az édes anyja halála óta — gyöngéd néven nem szólította senki. Régen a tudós Frontzlnak mondták a háta mögött, s tanár urnak szembe: most vén különcznek hívják háta mögött, s szembe senki sem meri megszólítani.

Még most is méteres hosszú, nyakára tekeret kendőt viselt és vatermördert, a mi még tekintélyesebbé tette borotvált arcát és a házbeli ha egyszer-egyszer találkoztak vele, inkább kikerülték.

A gyerek még mindig az üvegre mutatott, s kérdő szemekkel várta a feleletet.

— Nekem is kell az, — mondta az öreg ur.

A gyerek közönyösen elfordult, mintha

soha sem érdekelte volna az az üvegbe tett gyík s az öreg legnagyobb csodálkozására körül sétált a szobában; mikor elébe ért, büszke hangon jelentette ki, mint aki nem engedi magát lefőzetni.

— Nekem ám van táskám — s előrerántotta rongyos tulajdonát. Az öreg ur helyeslőleg bólintott.

— De nekem ám van könyvem is — és kihuzta a tépett abéczt a könyvtár lefőzésére.

— No lám!

A gyerek felháborodott. — Nekem ám van szobám is, meg házam is!

— Ugy? — és az öreg kételkedő csodálkozással nézett a rongyos gyerekre.

— Bizony! Még van nekem udvarom is meg utcám is — nekem mindenem van! — jelentette ki végre diadalmas nevetéssel és maszatos, pufók képen két gödröcske keletkezett, a mi kedvesen illett! vastag kis ajkai mellé.

Az öreg ur elmosolyodott! Csodálatos, hogy arcizmai még nem felejtették el est a mozgást, de tényleg csak mosolygásnak lehetett nevezni szájának elhuzódását.

— Ime egy boldog lény! — gondolta — boldog, mert övé az utca. Hogy hívják kis fiam?

— Pistának.

— Aztán ahhoz a mindenhez szeretném azt a gyíkot is ugy-e?

— Uhum, — volt az érthető felelet.

azokat a hadszervezeti kívánalmakat, amelyek a közös hadseregére költött iszonyu summa kellően való felhasználása érdekében szükségesnek tart a magyar nemzet képviselője. Most, a mikor a katonai létszám rendkívüli mértékben való szaporítása és evvel a katonai beruházások megdöbbentő összegekkel való előirányzása kísért, kettős érdeklődéssel néz a közvélemény a tárgyalások elé.

A mai tárgyalás súlypontja a Münnich Aurél alapos előadói beszédében volt. A hadügyi költségek természetes emelkedését konstatálván, főképen a rendkívüli kiadások tételével foglalkozott nagy nyomtatékkal. Ezek a kiadások az idén jelentékenyen kisebbek lettek, de Münnich rámutatott arra, hogy ez az öröndetes jelenség egészen efemer s inkább csak kényszerű okok szülte látszat, sem mint igazi javulás.

A tiszti fizetések és a legénység vacsorája a rendes költségvetés erős emelkedést mutató két tétele. Ezek adnak egyben az idei budgetnek különösebb jelentőséget.

Részletes tudósításunkat a nagyfontosságú tárgyalásról itt adjuk:

Bécs, január 4.

A magyar delegáció hadügyi albizottsága ma délelőtt fél 11 órakor ülést tartott Szilágyi Dezső elnöklété alatt.

Jelen voltak a közös kormány részéről: Krieghammer báró hadügyminiszter, Jekelfalussy altábornagy osztályfőnök, Röckenhausen altábornagy osztályfőnök, Canisius és Clar vezérőrnagyok, Krobotin, Terkulja és Ellmayer ezredesek. Dobrucki lovag vezérhadbiztos, Abele alezredes és Urban őrnagy a hadügyminiszter szárnysegédei, Graf hadbiztos, Uriel dr. vezértörzsorvos, Spaun báró tengernagy, a tengerészeti osztály főnöke; a magyar kormány részéről: Széll Kálmán miniszterelnök, Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszter és Széchenyi Manó gróf ő felsége személye körüli miniszter.

Elnök az ülést megnyitván, az előadónak adja át a szót.

Münnich Aurél dr. előadó: Tisztelt albizottság! A közös hadsereg 1900. évi nyers rendes szükséglete 277.656,954 koronával van előirányozva. Evvel szemben az összes bevétel 8.470,778 korona, vagyis 3.350,000 koronával több, mint a múlt évben. Ha levonjuk a nyers rendes szükségletből ezt a bevételt 269.186,176 korona marad, amely a rendes szükséglet fedezésére meg volna szavazandó. A rendkívüli szükséglet összesen 14.072,528 korona, vagyis 8.361,500 koronával kevesebb, mint a múlt évben. A rendes és a rendkívüli tiszta szükséglet együttvéve, vagyis a közös hadsereg 1900. évi összes tiszta szükséglete 283.258,704 korona, vagyis a tavalyinál 1.008,980 koronával magasabb.

A rendes szükséglet a tavalyihoz viszonyítva 9.370,480 koronával emelkedik, amely összegben 54,800 korona aranyérték-különözete foglaltatik. Ez az emelkedés tulajdonképen két főbb tételből áll. A tiszti fizetések emelése az idén összesen 6.132,342 koronát fog igényelni és a legénység vacsora-illetményének emelésére 1.477,788 korona van felvéve. Egyéb tekintetben az emelkedés már korábban megszavazott tételek folyománya.

Ezuttal legyen szabad csak röviden arra utalnom, hogy a tiszti fizetések emelése összesen 12.910,306 koronát tesz ki, de a fentartási járulék, amely a rendes költségvetésben már eddig is 3.352,520 koronával szerepelt, a fizetésemelés folytán elesvén, a szükséglet-többlet e czimen tulajdonképen 9.557,840 korona és mivel a hadi közigazgatás saját bevételeinél erre az évre a havi díj emelése után fizetendő szolgálati díjak czimén 3.350,000 korona lett mint többlet fölvéve, a rendes költségvetés a fizetés javítások czimén csupán az imént említett 6.132,342 koronával emelkedik. Jövőre azonban ez a bevétel elesvén, természetes, hogy e czimen 3.350.000 koronával a rendes költségvetés szükségképen emelkedni fog.

Nézetem szerint költségvetési szempontból helyesebb lett volna az egész szükségletet, mert új tételről van szó, 12,910,306 koronával fölvenni és evvel szemben a fentartási járulékot, mint szükségletcsökkenést beállítani, mert ez a tétel jövőre teljesen megszűnik. Igaz ugyan, hogy végeredményében az ezidei emelkedés

így is az e czimen felvett bevételi többlet tekintetbevételével ugyancsak 6.132,344 koronát tesz ki, mégis kötelességemnek tartottam a tisztelt albizottság figyelmét erre a körülményre fölhívni.

De evvel kapcsolatosan még egy körülményre kell rámutatnom. A folyó évre tervbe van véve a tizennegyedik rangosztályba tartozó hadnagyi rendfokozattal bíró havidíjasok fentartási járulékának még egy évre való meghagyása abból a méltányossági okból, nehogy a részükre évi 320 koronával tervbe vett fizetésemelés, amely után 107 korona szolgálati díjat tartoznak fizetni, a fentartási járulék egyidejű elmaradása következtében jóformán elessék. Ezért a hadügyi kormány a havi díj emelése után fizetendő szolgálati díjakból előreláthatólag befolyandó összeget alacsonyabb összeggel állította be, hogy az e czimen befolyandó többletből a tizennegyedik rangosztályba tartozó havidíjasoknak a mintegy 300.000 koronát tevő fentartási járulékot ez évben még kifizesse. Lesz alkalmam ezen ügyre a részletes tárgyalás folyamán bővebben rátérni, ezuttal csak jelezni kívántam annak a körülménynek az okát, hogy ennek a fentartási járulékának a meghagyása, dacára annak, hogy tervbe van véve, a rendes szükségletben kifejezést nem nyer.

A rendkívüli szükséglet, a mint említettem, 8,361,500 koronával csökken és 12,618,528 korona oly kiadást foglal magában, amely a korábbi megszavazások eredménye, illetőleg folytatása, míg ujonnan előirányzott tételként 1,254,000 korona jelentkezik. Megjegyzem, hogy az előbbiek még 8,412,278 korona, az utóbbi pedig 2,701,220 korona további megszavazását fogja igényelni, vagyis összesen 11,113,498 korona lesz ezek folytatásaként évi részletekben megszavazandó.

Feltűnő a rendkívüli költségvetésnek csökkenése. Ez leginkább onnan ered, hogy áttörésekre vonatkozó és részben korábbi határozatok folyományaként jelentkező szükségletek ez idén, tekintettel pénzügyi viszonyainkra, nem kéretnek, természetes lévén, hogy ezeken a címeken ebben az évben semmiféle kiadás sem történhetik. Fentartom magamnak, hogy a

Az öreg kissé reszkető kezekkel emelte le az üveget s a gyerek kezébe nyomta. Ez örömrivalgással rohant ki: alig csapta be az ajtót maga után, már sirása hallatszott be. A tudós kiment s kiszabadította a gyereket öreg inasa kezei közül.

— De elvette ezt az üveget — mondta János megbotránkozva a szentségtörő tetten.

— Hagyja el, én adtam neki, — felelt gazdája és visszament.

— Megbolondult, — dörmögte János — a legszebb példányt a mosóné fiának adta!

Ettől fogva Pista állandó vendége lett a öreg tudós lakásának. Eleinte csak nyugodtan körül sétált, kibetűzgette a könyvek címeit, egy pár kérdést tett, a mire hol kapott feleletet, hol nem, s aztán elment.

Később már leült egy szőnyegre, s nyugodtan várat épített kártya helyett állattani ábrák kemény papirosából, vagy egy-egy röpirat hátára csodaszörnyeket rajzolt, mit huszároknak nevezett. Majd elmondta a lakók neveit, a többi udvarbeli gyerek jó és rossz tulajdonságait, bepanaszolta a házmestert, s mindezt egy karosszék magas támláján ülve, ahol pompásan egyensúlyozta magát. Egyszer krajczárt kért a gombozáshoz, máskor kijelentette, hogy ő éhes.

Az öreg ur a szokottnál hamarabb hozatta el ebédjét, János és a vendéglősné szörnyű csodálkozására, s együtt ettek, amikor az öreg ur meglepetten tapasztalta, hogy mily kevésbé lehet elterjedve a kés és a villa használata a gyermekvilágban.

Most már Pista volt az ur a háznál. Az egész szobát felforgatta, az óriás könyveket

előcipelte, egymás fölébe rakta, s ő mint harangozó a tetejébe állva, rázta a kis szobacsengőt. Az öreg János berohant, de megadással vonult vissza ura egy intésére. Majd a fiókokat huzzálta ki, s mire a pillangó gyűjteményre ráakadt, az öreg tudós tekintélye már nulla alá szállt.

— Bácsi, ez a fiók nem nyílik ki — szólt egyszer, egy még ismeretlen fiók zárján babrálva.

— Mert be van csukva — felelte az kedvetlenül.

— Nyissa ki bácsi — kérlete a gyerek kedves mosolyával.

— Nincs abba csak ócska papiros — felelte, de azért kinyitotta neki.

Ócska, megsárgult papirok voltak, benne csakugyan, és Pista ott hagyta az egészét. De kis idő múlva mégis csak visszatért a titokzatos fiókhoz s elkezdett benne keresgélni. Valami olvasni valót talált s nehezen betűzgette.

— Pala... nem — palu... pal... pa-u-le Paula! — kiáltott örömmel felfedezése és sikere felett.

Az öreg ur elsápadt, felugrott és a gyerekekhez ment. Negyven év óta nem hallotta ezt a nevet soha kiejteni, és most, mint valami tompa ütés agyára és szívére, úgy hatott rá minden betűje a gyermekajkakról hallva.

Pista egy elfakult fényképet tartott kezében, melyen nőies tiszta írással állt ez a név. Egy magasan fésült világos haju nő arc képe volt, divatból kiment bál ruhában, fiatalos mosollyal ajkain. Az öreg ur gyorsan kivette a gyerek kezéből.

— Szép néni, — szólt ez engesztelően, össztörzszerű hízélgéssel. De a tudós nem hallgatott rá és komolyan szólt:

— Menj haza kis fiam.

Aztán soká nézte a képet. Emlékezete már egy tudományos táblához hasonlított, melyen osztályokra osztva, csak a fajok rendek és egyedek gépies feljegyzése talált helyet — és most egyszerre, váratlanul, megnyílt régi régi emlékek lassan, habozva vonultak elő rejtekeikből.

— Igen — kezdett emlékezni arra az időre, eszébe jutott az a nap, az az óra, mikor ezt a képet kapta. Eppen ilyen mosoly volt ajkain, — mily örömtelen vágyott volna egy csókot nyomni rá! de csak a kezét érintette, melyet eltakart egy fekete selyem fél keztyű, csak rozsdaszín ujjahegyei s körmei maradtak szabadon. Emlékezett, hogy nagyon szépnek találta akkor, — sokkal szebb is volt mint ezen a kopott arczképen — piros fehér bőre és szőke haja.

— Rég volt, rég, — gondolta. — Azóta már ő is olyan fakó színű lett mint ez a daguerrotype, fehér lett az aranyos haja vagy talán...

A gyermek lassan kisompolygott a szobából s ő észre sem vette.

Másnap az öreg urat nem hagyta nyugodni az a mosolygó arc. Emlékei az egyszer megnyílt kapun özönnel tödultak elő. Fiatalságának egyetlen regénye ehhez az arczképhez fűződött, és mégis Pistának kellett eljönni, neki kellett kikeresni a lom közül az egyetlen emléket, mely belőle megmaradt.

De hol van Pista? Ime elmúlt egy nap a

rendkívüli költségvetés tárgyalása alkalmával ezekre az egyes tételekre visszatérhessek.

A mi a hadsereg létszámát illeti, a mely ezen költségvetésben, még pedig úgy a rendesnek, mint a rendkívülinek alapjául szolgál, az a következő: 21,736 havidíjas, 291,339 légénységi állományban, ezenkívül 750 rokkant, 6385 katonai növendék és 61,652 ló. A növekedés ebben az évben: 46 havidíjas, 229 legény, 20 katonai növendék és 470 ló. A részletes tárgyalásnál lesz szerencsém ezeket az emelkedéseket az illető tételeknél indokolni.

Tekintettel arra, hogy a hadügyminiszter ur részéről rendelkezésemre bocsátott kimutások szerint ez a most említett, a költségvetés alapjául szolgáló létszám a rendes ujonczjutalékból fedezhető; tekintettel továbbá arra, hogy jelenleg a három évi szolgálaton túl az önként szolgálókon és az önként szolgáló juttatásdíjra jelentkezőkön kívül visszatartva senki sincs, hogy a póttartalékosok közül ezuttal is csak 1494 legény behívása van tervbe véve, még pedig kizárólag a Galicziában fekvő 1., 10. és 11. hadtestek tüzérdandárainak felemelt létszáma fentartására, a mely létszámból azonban 1899-ben tenyleg csak 1065 volt behíva, konstataálni kívánom, hogy a közös hadsereg kimutatott létszáma minden tekintetben megfelel a törvényszerű követelményeknek. Ezeknek rövid előrebocsátása után, föntartva magamnak természetesen, hogy a részleteknél fölvetett kérdésekre a részletes felvilágosításokat tölem telhetőleg megadhasam, a közös hadsereg 1900. évi költségvetését általánosságban elfogadásra ajánlom.

Ugron Gábor szólalt fel Münnich Aurél előadói beszéde után, s kérdést intézett a hadügyminiszterhez: igazak-e a hadsereg kibővítéséről szóló hírek?

Krieghammer hadügyminiszter feleletében kitérően nyilatkozott. Kijelentette, hogy új hadtestek felállításáról nincs szó, a mi pedig a hadseregnek a meglevő keretekben való nagyobbitását illeti, ez a véderőtörvény keretébe tartozó kérdés. Ha a hadügyi kormány az ujonczlétszám felemelésével akarná a hadsereget növelni, ez nem történhetné másként, mint hogy mindkét állam kormánya a véderőtörvény meg-

újítása idején javaslatába erre nézve felveszi a szükséges intézkedéseket. Ez esetben a parlamenteknek lesz alkalmunk az előterjesztésekkel foglalkozni, azokat megbírálni. A közös hadügyi kormány maga, egyoldalulag semmiesetre nem intézkedhetik ebben az ügyben.

A részletes tárgyalásra tértek ezután. Ugron Gábor sürgeti itt a magyar nyelvnek a katonai tisztképző iskolákban való intenzívebb tanítását. Az Ausztriában elhelyezett iskolák növendékei oly keveset tanulnak meg magyarul, a mi egyértékű a semmivel. Természetes azután, hogy az iskolából kilépve, ha csak véletlenül tiszta magyar ezredhez nem kerülnek, ezt a keveset is elfelejtik.

Horánszky Nándor határozati javaslatot terjeszt elő, a mely szerint a delegáció utasítja a hadügyminisztert, hogy készítsen részletes jelentést arról, mennyit költöttek a hadügyi költségekből a monarchia egyik és mennyit a másik felében, hogy kitűnjék, vajjon a kvótának megfelelő arányban szerzi-e be a hadügyminiszter a két államban a katonai szükségleteket.

Krieghammer hadügyminiszter ellenzi a határozati javaslat elfogadását. A többség azonban ennek dacára elfogadta és ily értelemben utasította a minisztert.

Ezután a hadügyi költségvetést részleteiben is elfogadták.

TAVIRATOK.

Udvari ebéd.

Budapest, január 4. (Saját tud. táv.)
A király a delegáció tagjai tiszteletére január 12-én udvari ebédet ad.

A nagy borhamisító elítélve.

Budapest, január 4. (Saját tud. táv.)
Krecsányi kapitány ma fejezte be a pécsi Engl-ügyben folytatott vizsgálatot. Ennek eredményeképp Engl Adolfot tíz napi elzárásra és 1000 forint pénzbüntetésre ítélte. Az ítélet ellen felebbezték.

Portugália részvétele a transzváli háborúban.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, január 4.

A délafrikai háború érdekessége ez idő szerint nem annyira a harctéren van, mint inkább azokban a nemzetközi politikát érintő mozzanatokban, a melyek a semlegesség kérdését illetik. Főleg a Durban-öböl körül folyó események keltenek izgalmat. Az öböl idegen és így semleges terület volna, de az angol hadihajók olyan erőyes ellenőrzést gyakorolnak benne, — mutatja a német „Bundesrath“ elfogatása — a mely veszedelmesen érinti a semleges államok jogait.

A portugál felsőházban ma szóba hozták ezt a kérdést, miután Laurence-Marquez kikötött gyanúsítottak avval, hogy azon át szállítják a burok hadikészleteit. Beirao külügyminiszter a hozzá intézett kérdésre válaszul kijelentette, hogy Portugália figyelmét arra irányozta, hogy a hadviselő felek egyike se találjon Laurence-Marquezenben segítséget.

Kiemelte továbbá a külügyminiszter, hogy Portugália tartózkodott a konfliktusban való részvételtől, bár kifejezetten semlegességi nyilatkozatot nem tett.

Ezek után a nyilatkozatok után pedig a miniszter annak a reményének adott kifejezést, hogy Portugália teljesen nyugodt lehet és megmaradhat eddigi semlegességében, mert megbízhatik Anglia lojalitásában és korrekt magatartásában.

A nagyérdekességű nyilatkozatról tudósítók távirata a következőket közli:

Lisszabon, január 4.

A felsőházban Beirao külügyminiszter a dél-afrikai háborúra vonatkozólag hozzá intézett kérdésre azt válaszolta, hogy Portugália figyelme arra irányult, hogy a hadviselő felek egyike sem találjon Laurence-Marquezenben segítséget vagy támogatást. A miniszter nem kapott értesítést arról, hogy a városon át katonaságot vagy hadiszereket szállítottak volna. Minden hivatalnokot, a ki az utasításokat megszegné, szigorúan megbüntetnék. A miniszter hozzátette, hogy Portugáliának nincs oka arra, hogy kételkedjék Anglia lojalitásában és korrekt magatartásában.

Egy másik kérdésre azt válaszolta a miniszter, hogy a fegyveres konfliktussal szemben csak kétféle magatartást lehetett követni: részt lehetett venni benne, vagy tartózkodni kellett tőle. Portugália nem vett részt a konfliktusban, de — más precedens esetekhez hasonlóan — semlegességét sem nyilatkoztatta ki.

A német-angol szerződést kizárólag két idegen nemzet kötötte és Portugália, mint a kormány már jelentette a törvényhozásnak, mind a két nemzettől egész kategórikus ígéreteket kapott szuverenitásának megóvása tekintetében. Portugália egyáltalán nem köthetne szerződést a nélkül, hogy a parlament arról tudomást szerezne.

London, január 4.

Fokvárosból jelentik, hogy a burok Gatacre tábornok seregének jobb szárnyát visszaverték. A fokföldi felkelők délfele a vasuti vonalat szétrombolták.

French tábornok Colesbergnél szintén vereséget szenvedett.

Köln, január 4.

Fokvárosból érkező táviratok megerősítik a Gatacre tábornok vereségéről szóló hírt, ugyancsak szintén French megveretését is. Gatacre had-

nélkül, hogy meglátogatta volna második gyermekiségének játszótársa. Hogy nem jutott eszébe eddig, hogy is mellőzhette egy ócska papiros miatt! Szemrehányóan tekintett az arcokra: Oh az élöket nem áldozzuk fel halottakért, — gondolta s el küldte inasát Pista

— A gyerek beteg — hangzott a jelentés. Ma reggel megfürdött a Dunában és meggyült.

Az öreg ur megdöbben. Ime ostoba ábrándjainak eredménye.

— Ha el nem küldöm tegnap szegény gyereket, ma nálam lett volna s nem történt volna semmi baja.

Nem tudott dolgozni sem, hogy a gyerek lábainak dobogása, hangjának megszokott zümögése nem kísérté gondolatait. Felkapta a fejét, mintha már várna egy hírlap, kérdést és megdöbbenett szobája üressége.

Pista harmadnap sem jött el.

— János, nézze meg azt a gyereket, mi baja? — aggodalmaskodott az öreg ur.

— Nagyon beteg Pista s nincs az anyjának orvosságra pénze.

— Nincs pénze! És ez nekem elébb eszembe nem jutott. János, a kalapomat!

Alig talált fel a sötétes, szűk lépcsőkön felküzde elállt a szokatlan járástól. A jövőre jötteknek sem a köszönését, sem a csodálkozását nem vette észre, s magában dünyögött: Pista, nincs pénze orvosságra.

A sötétes padlás-szobában alig talált rá a Pista-matrácára. A tarka párnahuzatról a boglyos szőke feje oldalra csuszott, és anyja,

ki tehetetlen apathiában ült mellette, észre sem vette, hogy megigazítsa.

— Azonnal hozzon orvost, — szölt legelőször az öreg Frontzl, — siessen, minden költséget én fedezek, — nógatta a csodálkozva kételkedő asszonyt.

— Pista, hogy vagy? — kérdezte aztán a gyerekekhez hajolva. A lázban égő arczon, a fénylő szemekben megvillant a felismerés.

— Bácsi, szeretném a szép képet — sutogta.

Az arczképet! A tudós kalap nélkül futott le lakására. Oh, ha a mult feláldozása megmentené neki a jelent! Majd összerogyott mire újra visszatért.

— Itt van a kép Pista, — és elébe tette a fakó arczképet. A gyerek arcán még egyszer megjelent szokott kedves mosolya, felakart venni a képet, de gyenge karjai lehatnyatlottak, s újra elvesztette eszméletét.

Reggel, egy éjszaka keserves virrasztása után, az öreg ur átadta a temetési költséget a síró mosónénak, s halálosan kifáradva ment le.

— János, csukja be az ajtót, és senki se jöjjön be többé még tévedésből se.

Nem feküdt le, gépiesen átlötködött s mint minden reggel tíz órakor, most is bement könyvtárszobájába. Egy pillangó gyűjteményt akart újra rendezni, de mikor elővette az üvegdobozt, melyet ezelőtt pár nappal még két eleven gyerekhez turkált össze, nem tudott magán uralkodni, s öreges gyenge zokogásra fakadt.

osztályának elővédjét az oranjei burok támadták meg s visszaszorították a jobb szárnyon.

A felkelők a vasuti vonal fölött uralkodó állásokat mind megszállották, úgy, hogy *French tábornok észak, kelet és dél felé egyformán el van zárva*. Állítólagos győzelme a legtökéletesebb vereség volt.

A rendőrség és az ujságírás.

— A mi sajtóbíróságunkról. —

Arad, január 4.

AZ új bűnvádi eljárás, mely újév első napján lépett életbe, tökéletesen megváltoztatta azt a viszonyt, ami eddig a rendőrség és a sajtó között létezett. Ennek előtte igen könnyen ment a hirszerzés a rendőrségnél, amennyiben az ottani vizsgálatok többé-kevésbé nyilvánosak voltak s amellet a rendőrtisztviselők szabadon nyilvánosságra hozták a letartóztatásokat és a följelentéseket. Az új törvény azonban ezt az állapotot teljesen megszüntette és határozottan kimondotta, hogy a rendőri nyomozásokat és a följelentéseket *csakis abban az esetben szabad nyilvánosságra hozni, ha azt a közérdek kívánja*.

Azt, hogy a nyilvánosságra való hozatalát a dolognak a közérdek kívánja-e vagy sem, a törvény értelmében a rendőri hatóság vezetője fogja eldönteni. Szóval a rendőrség tisztviselői csakis a főkapitány beleegyezésével és tudtával adnak hirt egy s más dologról a hírlapíróknak.

Az új bűnvádi eljárás 41. §-a, amely erről intézkedik, szószerint a következőképen hangzik:

... Köteles a rendőrhatalóság a nyomozásra vonatkozó titoktartást szigorúan megőrizni és gondoskodni, hogy a nyomozás, vagy annak egyes részletei csak akkor és annyiban hozassanak nyilvánosságra, amikor és amennyiben az a nyomozás érdekében, vagy közérdekből kívánatos.

A nyomozásra, vagy annak egyes részleteire vonatkozó közleményeket a rendőri hatóság tagjai és közegei mindenkor csak a rendőri hatóság főnökének tudtával és beleegyezésével hozhatják nyilvánosságra.

E szerint a rendőrség tisztviselői mindenről jelentést tesznek a főkapitánynak, aki eldönti, hogy a nyilvánosság elé tartozik-e a dolog. Másszóval: kap-e az ujság riportot, avagy nem kap.

Ez az új állapot az aradi rendőrségnél már megkezdődött, s a nyomozások és kihallgatások a nyilvánosság kizárásával, zárt ajtók mögött folynak.

Ennek az új állapotnak az ötletéből nem mulaszthatjuk el, hogy meg ne ujítsuk a helyi viszonyok miatt teljesen méltányos kérésünket, hogy állítson föl a rendőrség sajtóbíródat, amely most szinte elkerülhetlenül szükségessé vált. A rendőrségre nézve is igen előnyös volna ez, mert igen nagy időt takarítana meg általa, s nem lenne kitéve annak, hogy illetéktelen kezekből vett hírek és értesítések a sajtórendőri hírszolgálatban esetleg zavart okozzanak.

Jókai és az aradi nők.

— Egy kis visszaemlékezés. —

Budapest, január 4.

A legnagyobb élő magyar íróról, aki ragyogó tollát a bűbajos mesék kiapadhatatlan forrásába még mindig a régi csodás szorgalommal és ifju erővel mártogatja: Jókai Mórról az utóbbi időben különösen sokat beszéltek. Nem azért, amit a magyar nemzet félszázad óta már megszokott tőle, hogy egy új gyönyörű regényt irt, hanem azért, hogy ime most maga vált egy különös, szokatlan, de mindenképen rendkívüli érdekes regény hőisévé.

Mert, míg mások az ő korában már csak a mult emlékeinek élnek: ő boldog jövőjét alapítja meg. Míg mások az ő korában már csak a templomba járnak imádkozni, hogy boldogok legyenek a tulvilágon: ő eleven oltárképet állít magának s hozzá imádkozik, hogy boldog legyen e földön. Míg mások az ő korában már csak az orvoshoz ballagnak és kérdeztetik-faggatgatják, hogy mi a bajuk (pedig tudhatnák: — öregség!), addig ő fiatalos frissen nászutra kel tavasz üdvességében, bájában tündöklő nejjével.

Jókait a nők mindenkor szerették. S ha voltak eszményien gondolkozó magyar leányok, magyar asszonyok, úgy bizonyos, hogy ezeknek írói között ott leljük Jókait. S ha ma a leányok és asszonyok egy részének gondolkozásmódja, viselkedése nagyon „századvégies“, mely szónak pikáns, léhaskodó, sőt frivol is az értelmezése, úgy ennek az oka abban is keresendő, hogy a mai nők közül már kevesebben olvasák Jókait. Hiába, a lelki fejlődésnek, művelődésnek, finomságnak, nemesbülésnek is meg van, meg kell, hogy legyen a tápláléka és a rossz olvasmány csak olyan káros, mint a rossz társaság.

De azért Jókait a nők ma is szeretik és csakis az olyan nem szeretheti őt, aki nem ismeri.

Mégis... volt idő, mikor a nők egy része elfordult tőle. Mikor a műveit eldobták: nem kellenek! Még pedig olyan nők, akiknek a szépsége országos hírű — olyan bájoló virágok, akiknek szülőföldjét szent vértanuink porai mindannyiunknak oly drágává avatták.

Az aradi nők!

Történt pedig ez akkor, mikor a képviselőházban azt a bizonyos német katonai paragrafust megszavazták. És megszavazta Jókai is.

Ez fájt nekik. Hogy a magyar nyelv legnagyobb tollu művésze, éppen ő: a legkiválóbb magyar író, az első, a páratlan, ő szavazta meg, hogy a fiaink legyenek — németek. Hiába mentegetődzött; nem tudott olyan szép mesét kitalálni, amelyért elfelejtenék a valót.

Ilyen volt a hangulat a vértanuk városában: Aradon. S a szép asszonyok egybegyűltek, nagy gyűlést tartottak s ezen kimondották, hogy többé Jókaitól semmitsem olvasnak.

És ezt tudatták a koszorús íróval, akinek homlokáról ime a legszebb kezek tépték le a — koszorút.

Jókainak ez nagyon fájt. Annál inkább, mert hite volt, hogy nem hibás.

A harag évekig eltartott. De azután csak eloszladoztak a felhők, a sötétek, komorak, s Aradon ismét a barátság napja mosolygott, szelid engeszteléssel a halhatatlan íróra.

Ugy történt, hogy az aradi Kölcsey-egyesület nagyobb szabásu tevékenységet akart kifejteni s felolvasó-estélyeket tervezett, amelyekre országos nevű kiváló írókat és politikusokat szándékozott meghívni. S a rendezőség úgy vélte, hogy már itt volna a kibékülés ideje és meghívta — Jókait is.

Jókai el is jött Aradra s felolvasta külön ez alkalomra írott — kiengesztelő — művének: „Az aradi hősnők“ színművének egyik felvonását. A színházban pedig elő is adták ezt a darabját.

Jókai, aki szokásához híven, állva olvasott fel, a felolvasás előtt gyöngéden megemlítette a „harag“-ot s költői szépen köszönte meg, hogy ime: mégis csak kibékültek vele.

A hangulat mind barátságosabbá vált és felolvasás után két szép aradi uriasszony Jókaihoz ment s átnyújtotta neki az aradi nők ezüst koszoruját.

A költő meg volt hatva. Gyönyörűen köszönte meg a kitüntetést, s bariton hangja rezgett a kellemes felindulástól, midőn elmerengve, befejezésül így szólott:

— Tudtam, tudtam, hogy angyalok nem járnak fekete ruhában.

S a véletlen, melyet az ábrándozó költő nem vett észre, ép úgy akarta, hogy a koszorút átnyújtó két szép aradi uriasszony ott álljon Jókai előtt — talpig elegáns fekete ruhában.

Thewrewk István.

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Péntek: B a b a, operette. (Páratlan bérlet.)
Szombat: Délután: M e n y e m, vígjáték. Este: B a b a, operette. (Páros bérlet.)
Vasárnap: Délután: A c s i k ó s, népszínmű. Este: A b a b a, operette. (Páratlan bérletszűnet.)

* A baba bemutató előadása nagy közönség előtt fog lefolyni. A földszinti jegyek legnagyobb részét már ma vitték el a pénztárból. A közönségnek ez az előleges érdeklődése jogosult, mert Audrannak ez az operettje igazán szép zenéjű és mulatságos. A technikai dolgokból a próbát már ma tartották és minden igen jól sikerült. A czimszerepet V. Felhő Rózsi játsza, kinek, a próbák után ítélve, ez lesz az idej legnagyobb sikere. A többi nagyobb szerep képviselői: Harmath Józsa, Tolnainé, Andorffy, Hegyessy és Gáthy. Erdekes lesz a harmadik felvonásban egy duettáncz, melyet V. Felhő Rózsi és Harmath Józsa lejt el. Ezt minden színpadon sokszor szokta a közönség megismételteni.

* Déri az Operában. Egy fővárosi lap nyomán megírtuk, hogy Déri Jenő, az aradi színház széphangu tenoristája, minden remények ellenére, még sem lesz az Operaház tagja. Hírszerint felajánlották neki a szerződést, de oly szerény fizetési feltétel mellett, hogy Déri azt nem fogadhatta el. Mint értesülünk, a tenorista operai próbaszereplései nem végződtek ilyen eredménytelenül. A mai napon Déri Káldy Gyulától, az Opera művezető igazgatójától levelet kapott, melyben értesíti, hogy *jóllyé évi április 15-től szerződött* s kéri az erre vonatkozó feltételeit. Tehát ez ideig megszabott feltételekről szó sincs. Hogy a művész javadalma-zása nem lesz olyan aránytalanul csekély, azt meg egy másik biztató hangu levél mutatja, melyet Déri Keglevich István gróftól, az Opera intendánsától kapott. Egyszóval Déri április közepétől tagja lesz az Operaháznak s mikor a megérdemelt kitüntetés fölött nem tudunk teljesen örülni, abban is Déri dicsérete van, mert távozásában nagy veszteségét látjuk az aradi színháznak.

* Kassai színészeti. Kassán — mint tudósítónk írja — Szendrői Mihály kitűnő társulata nagy sikerrel, meleg pártfogás mellett működik. Sok eredeti darab kerül színre. Január hóban három eredeti darabnak lesz premiéré, melyek mindegyike a kassai színházban kerül először színre. Ezek: dr. Mitzger Imrének „Az uri kőrő“ című népszínműve, Kerner József „Leányvásár“ operettje és Tattárszky Gyulának a „Máriavölgyi szép asszony“ című népszínműve.

* Esküdtek és esküdtbírák törvénykönyve. Lengyel Róbert kiadásában megjelenő Magyar könyvtár legújabb dupla füzeté az új esküdtbíró-ság ismertetését foglalja magában. K. Nagy Sándor pestvidéki törvényszéki bíró írta meg a törvény kommentárját. Együttesen tárgyalja az esküdtek és esküdtbírák működését, közli a törvényt szó szerint és hozzáfűzi magyarázatait. Az első részben ismerteti az esküdtbíró-ságot, a másodikban az esküdtbíró-sági ügyeket, végül a negyedikben a büntető-törvénykönyv ama szakaszait, melyek szerint az esküdtbíró-ság ítél. Jeles és hasznavehető könyv ez, mely céljának minden tekintetben megfelel. Árát hatvan fillér.

földvári lelkész, Brózik Károly tiszaföldvári segéd-lelkész és Gálik Mátyás apateleki lelkész. Névszerinti szavazás útján összesen beadott 111 szavazat, mely a következőképp oszlott meg: Klár Béla 57, Brózik Károly 28, Rédey Károly 26 szavazatot kapott. Klár Béla nyervén el az abszolút többséget, ő lett a fazekasvarsándiak új lelkésze.

— **A karácsonyi bazár főnyereménye.** Két nap előtt történt meg az aradi iparkiallítás sorsjegyeinek húzása s ez alkalommal a főnyeremény az 11426 számú sorsjegyre esett. A sorsjegy szerencsés tulajdonosa Weisz Márkus czukorkagyáros neje, kinek így a tulajdonába ment át az 1200 korona értékű, remek magyar stílusú hálószoberendezés.

— **A második rennesi elítelt.** Rennesben elítélték Dreyfust, mert valakit el kellett itélni a németeknek kiadott titkos iratokért. Rennesért elítélték ma Berlinben egy német lapszerkesztőt, az *Ulk* című viccslap csinálóját, Mehring Sigmart. Az volt a bűne, hogy a „rennesi gyáva tett” címmel verset írt s ebben a vád szerint a katolikus egyház intézményeit gyalázta. Ő a második rennesi elítelt, persze nemetre fordítva a tettet is, meg az ítélekezést is.

— **Az aradi esküdtek és az új törvény.** A jövő hó első napjaiban sorsolják ki a törvényszéknél az év első negyedében működő esküdteket. Bizonyára nagyon érdekli az aradi esküdteket, hogy az új büntető törvény életbeléptetésével mennyiben változik meg az esküdti szereplés a bíraskodásban. Az új törvény valamelyest könnyít az esküdti szolgáltatón, bár az esküdtszéknek határozottan több lesz a dolga. Az esküdtekre nézve legfontosabb az az újítás, amelylyel a törvény az esküdtek sorsán segít és az esküdtszéki szolgálatot könnyebbé teszi. Eddig az esküdtek a tárgyalás megkezdésétől annak befejezéséig el voltak zárva családjuktól, otthonuktól s hogy ez az elszigetelés rövidebb ideig tartson, az elnök egész éjjel tárgyal. Ez gyakran megviselte az esküdteket, bírák s felek egészségét, de hátrányos volt az igazságszolgáltatásra is, mert hogy a figyelem 24 órán át tartó tárgyaláson teljesen ellankad, azt mindenki tudja; másrészt, hogy képes az az esküdte a bizonyítás anyagát összefoglalni elméjében, midőn 24 órán át tartott a tárgyalás, azt legjobban tudják azok, akik ilyen tárgyalásban már részt vettek. Ezután ez is megváltozik s az esküdtek az elnök engedelmével a tárgyalás félbeszakításakor hazamehetnek otthonukba, családjuk körébe. Ehhez járul az, hogy aki egy ülészakban szolgálatot teljesített, az sem abban, sem a következő évben nem köteles szolgálatot teljesíteni. Holott eddig egy évnegyed alatt annyiszor köteles az esküdte helyt állani, ahány tárgyalás volt azon idő alatt.

— **Weltmann Géza ügye.** Weltmann Géza, a fizetésképtelen bécsi bórnagykereskedő még mindig a fővárosban tartózkodik és ügyvédjével Scheffer Sándor dr.-ral együtt azon buzgódik, hogy hitelezőivel megegyezésre jusson. A türelmetlen bécsi hitelezők, miután meggyőződtek arról, hogy Weltmann nem szökött meg, hanem ügyeinek rendezése céljából utazott Budapestre, nyugodtan viselkednek. Hir szerint már tettek feljelentést tegnap reggel Weltmann ellen, de a feljelentést az este visszavonták. Valószínű, hogy Weltmann és hitelezői megegyezésre fognak jutni és Weltmann visszamegy Bécsbe, hogy üzletét folytassa.

— **Torlódás az adópénztárnál.** Az adókönyvek számfejtése az aradvárosi adóügyi osztályban az év elejére összehalmozódott egyéb munka miatt, nevezetesen az 1899. évi főkönyvek lezárása, a mérleg eredmények áthozatala, az adókövetési előmunkálatok megkezdése stb. végett, de különösen az osztrák értékek mutatkozó sokféle adónembeli hátralékoknak az új könyvekben korona értékben való feltüntetése

végett annyira lassan megy, hogy az adófizető feleknek február 15-ike előtt gyakran órákat, sőt fél napokat is kell az adóügyi osztályban és ugyanannyi időt a pénztárban vesztegetni, míg adóját lefizetheti. Azért, hogy ezen idővesztéstől olvasóinkat megkíméljük, figyelmeztetjük, hogy helyesen cselekednek, ha adókönyvecskéiket az adóügyi osztályba felküldik és csak 4—5 nap múlva küldenek ismét érte és nem várják be a számfejtést. Most olyan nagy tolongás van az adóügyi osztályban, hogy szinte óvhatatlan, hogy a számfejtő közeg a türelmetlen közönség okozta izgatottságban a számfejtést elne hibázza, míg ha azt a felek távollétében az esti órákban nyugodtan teljesítheti, kevesebb hiba is fog esni.

— **Meggyilkolt ember a kutban.** Borzalmas bűntény nyomára jöttek ma Mácsán. A pusztá egyik kutjából egy ember holttestét fogták ki, melyről látszott, hogy mások dobták oda bele. A külső sérülései elárulták, hogy előbb megölték, azután belevetették a kutba, hogy a bűn rejtve maradjon. Telefonon értesítették erről a törvényszéket, melynek részéről Nyirő Géza vizsgálóbíró, Lehmann Viktor dr. alügyész és Auszterweil László dr. törvényszéki orvosok mentek ki a helyszínére, hogy a vizsgálatot megejtsék. A Mácsáról érkezett jelentés idejéig a kutban talált embert nem ismerték fel.

— **Halálozás.** Osv. Pellegrini Pasqualné szül. Campi Róza élt 63-ik évében ma reggel meghalt. Temetése szombat délután 2 órakor lesz a Halász-utca 3. számú házból.

— **Betlehem és csillag.** Január 6-ikára esik a gör. kel. vallásnak karácsonya, melyen újra megindul a betlehemesek járása, mint tíz nappal ezelőtt. Most a román fiúk öltöznek angyaloknak, kik ugyancsak olyan engedéllyel járhatnak, mint aminőt a róm. katolikus vallású betlehemeseknek adott ki a rendőrség. A román gyerekeknek Vácán Traján lelkész adja ki az ajánló írást, melynek alapján a rendőrségi engedélyt megkapják. Az elmúlt karácsony betlehemesei, 6-ikára esvén vizkereszt, csillaggal fognak házról-házra járni, énekelvén a *Három Királyok* betlehemi útjáról, mit a vezérlő üstökös csillag irányában tettek 1900 évnek előtte.

— **A bizottságokból.** A fogyasztási adókezelő bizottság holnap, pénteken délután fél 5 órakor ülést tart a városházán.

— **Gróf és alügyész.** Említették a lapok, hogy Szapáry József dr. szolnoki alügyész keresetét indított Szapáry Gyula gróf szolnokmegyei nagybirtokos, a volt miniszterelnök ellen, annak kimondását kérve, hogy tartozzék a gróf túrni és elismerni, hogy az alügyészt Szapárynak hívják. Erre a különös keresetre az adott okot, hogy Szapáry gróf az alügyészt a Szapáry név jogtalan viseléséért feljelentette és az alügyészt kihágásért pénzbüntetésre ítélték. Az alügyész családi neve eredetileg Czapáry, de minden bizonyítványa első iskolai bizonyítványától kezdve a diplomájáig a Szapáry névre szól. A jogtalan névhasználat miatt történt elítélése után belügyminiszteri engedéllyel akarta a Szapáry nevet viselni, de ezt a névváltoztatást a belügyminisztérium nem engedte meg. A különös kérdés megoldása sejtethető a mai hivatalos lap következő közléséből:

A m. kir. igazságügyminiszter dr. Szapáry József szolnoki kir. ügyészségi alügyészt a miskolci királyi ügyészséghez helyezte át.

— **Nyolcz ember megfagyott.** Mifelénk tavaszi meleg járja, a megfagyott emberekről és farkas kalandokról szóló szomorú hírek eddig elmaradtak. Nem úgy Csehországban. Ott fagyos hideg és erős hófúvások voltak az utolsó napokban. Ennek következtében az egy tabosi kerületben nyolcz ember fagyott meg. A pilgrami járásban három. Nagyobb részt szegény, országutjáró nép, a kik faluról-falura vándoroltak egy kis kenyérért, a melyet egyik munkával, a másik meg koldulással próbált megszerezni. De az isten hidegének áldozata lett egy Vrijta Béla nevű földbirtokos is, a ki a wostrovi erdőn keresztüljövet, egy sziklapadra ült

pihenni, aztán a hidegben elernyedve, elaludt örökre.

— **Aradi lelenczek Gyulán.** A P. H. írja: A jobban ellátott nagyobb vidéki városok példájára Békés-Gyula is épített lelenczházat s azt a kor kívánalmai szerint berendezte. Mikor azután arról volt szó, hogy a lelenczházat ünnepélyesen fölavassa, meglehetősen zavar állt be, mert lelencz nem volt. Hogy ily helyzetben mit tettek s hogy az ünnepély idejére vettek-e kölcsönbe lelenczet, azt nem tudjuk, de hogy a gyulai anyák maguknak tartották meg gyermekeiket, az bizonyos. Így hát a gyulai lelenczház üresen maradt s talán mindvégig üresen marad, ha a minisztérium a helyzetről tudomást nem vesz. De hát megtudta s így esett meg, hogy mikor az aradiak azzal a kérelemmel fordultak hozzá, hogy az aradi lelenczekről gondoskodni kegyeskedjék, azt válaszolta, hogy a fölösleges lelenczeket Békés-Gyulára vigyék, mert ott jó hosszú idő óta keresnek lelenczeket.

— **A kávéos kongresszusa.** Az aradi kávéosok az elmúlt éjjel népes értekezletet tartottak, melynek tárgyát az új italkimérési törvény megváltoztatása tárgyában teendő lépések megbeszélése képezte. Határozatot az ügyben ily értelemben nem hoztak, és pedig azért, mert elégtelennek tartják az aradi kávéosok mozgalmát, és elhatározó eredményt attól várnak, ha az ország összes kávéosai kivétel nélkül hozzájárulnak a mozgalomhoz, s aláírják a kávéosok ekzsztencziáját veszélyeztető új italkimérési törvény megváltoztatása iránt a miniszterhez intézendő kérvényt. Elhatározták tehát, hogy ez évi szeptember hó 14, 15, 16 és 17. napjaira kongresszust hívnak egybe s arra az ország összes kávéosait kivétel nélkül meghívják.

— **Felhívás — versírára.** Egy vidéki lap szerkesztősége átkozza most az „incselkedő manó”-ra és sok egyéb névre elkeresztelt sajtóhibát, melynek végzetes eredményeit egyelőre belátni sem lehet. Az illető lap szerkesztősége ujesztendő napján helyiséget változtatott. Ezt a lap egy újdonságban tudatta olvasóival következőképpen:

Lapunk szerkesztősége régi helyéről Kosuth-utca 15. szám alá költözött át s ezentúl minden a szerkesztőséget illető költemény ide küldendő.

A szedők küldemény helyett — költeményt szedtek s a hibát a korrektor se javította ki. A végzetes sajtóhiba hamar megtermette gyümölcsét. A következő nap már kosár-számba hozta a posta a felbízott s a lapot már különben is régóta ostromló lírai költőcsereg műveit...

Ez az egyik eredmény. A másik az, hogy az illető lap szerkesztője megvált állásától.

— **Férj és udvarló.** Pikáns pöröcskében döntött most a kuria. Közcsend elleni kihágás miatt elítélt egy uri embert, aki reálövöldözött revolveréből a felesége lovagjára.

Régi keletű már a história és csak annyiból érdekes, hogy tegnap fejeződött be a törvény előtt. Két évvel ezelőtt játszódtott le az eset egyik alföldi városban és akkoriban, meg azóta is nagyon sok szó esett róla. Csinos, fiatal felesége volt a vádlottnak. Az asszonynak is volt hódolója. Különösen kiűntette a kegyével egyik uri lovagját. A lovagi hódolás már veszedelmesebb ténnyé csapott át és erről a szerelmi históriáról beszélt már mindenki, amikor nagy későre tudomást vett róla a férj is. A szalonban ült, amikor hirtelen megcsörrent az ablak. Oda ment az ablakhoz és ott levelet talált. Akkor tette azt ott be a felesége udvarlója a szobába. Fölbontotta a levelet és mire végigolvasta, tudomást nyert mindenről. A levél rendkívül módon felizgatta. Revolvert tett a zsebébe és elrohant az udvarló lakására.

Itt nagy dulakodás, majd verekedéstámadt közöttük és e közben elsült a revolver és megsebesítette a csábító kezét. A drámai birkózás ügye a járásbíró elé került. A megsebezett ember jelentette fel a férjet életveszélyes fenyegetés, súlyos testi sértés és emberölés kísérletének büntetése miatt. A feljelentésben kérte azt is, hogy a férjet tartóztassa le a hatóság. A férj szintén vádat emelt a felesége udvarlója ellen. Bepanaszolta testisértés vétsége miatt.

A tárgyalást még ez év elején tartották meg és a vádlottakat felmentették a vád alól. Az udvarló erre felebbezéssel élt és a kir. ítélőtábla el is marasztalta a férjet. Közszend elleni kihágás címén elítélte 30 frt fő és 10 frt mellékbüntetésre. Ekkor meg a férj élt felebbezéssel. A királyi kuria tegnap döntött az ügyben. Tárgyalta a felebbezést és helybenhagyta a kir. tábla által hozott ítéletet.

A legfelső bíróság határozatát a legközelebbi napokban hirdetik ki a két férfiú előtt.

— **Aradi butor a párisi világkiállításon.** Tegnap számunkban megírtuk, hogy Varga József aradi butorgyáros a párisi világkiállításra egy szekrényt akart küldeni s kéri a várost, hogy a tárgyat vásárolja meg s állíttassa ki. Erre nézve ma Varga Józseftől levelet vettünk, melynek lényeges része a következő: A levél szerint, nem — amint megírtuk — *barok*, hanem egy, az országos műipar-múzeum intézői által tervezett *magyar* stílusú könyvszekrényt készült díszmunkával, zománcozott domborművű díszvasalással. E ténykedésével Aradváros ipara jóhírnevének is szolgálatot vél tenni. De, mert az üzleti viszonyok ezidőszent oly véghetetlen mostohák, kéri Aradváros közönségét, hogy a nevezett tárgyat a város egyik fogadóterme részére szerezzze meg.

— **Öngyilkosság zeneszó mellett.** Debreczenből írja tudósítónk, hogy ott tegnap a kora hajnali órákban mellbe lőtte magát egy délczeg ifju, a gazdasági tanintézet volt növendéke: *Ruzics Lajos* néhány hónap előtt jött be Debreczenbe. Meglátott egy szép leányt és a szíve lángra lobbant. Szerelme beteggé tette a szívet és gyógyulást, feledést a borban keresett. Szilveszter estén kezdte a mulatást s mámoros fővel fogadta az új esztendőt. Három óra felé magával vitt egy zenekart a Bethlen-utczára, abba a házba, a hol az ő szíve imádottja, egy szép leány lakik. A zeneszeket felállította az ablak alatt s oda szólt hozzájuk:

— Ugy játszatok fiuk, hogy benne legyen a szívem minden keserősége.

A zeneszek megfogadták az utasítást, játszottak érzéssel. *Ruzics Lajos* pedig bement az előszobába és szép imádottja ajtója előtt mellbe lőtte magát. Szomorú virradás volt bizony ez a ház népére. Elhallgatott a zene, összefutott a ház népe, lőtás-futás támadt s a riadalom csak akkor ért véget, mikor az esetről értesített rendőrség intézkedésére az öngyilkos ifjut a kórházba szállították. *Ruzics Lajos* nem halt meg, délelőtt már szólott is ápolóihoz. Állapota azonban aggasztó.

— **Életunt cselédek.** A fővárosból jelentik: *Kugl. Cecília* 18 éves cseléd tegnap este a Desseffy-utca 10-ik szám alatt levő lakásán marólugot ivott. Tettének okát nem tudják. — *Erdélyi Mari* dévaványai szül. 26 éves cseléd szintén méregpohárhoz nyúlt az U-utca 16 sz. a. levő házban. Foszfort ivott a feletti elkeseredésében, hogy az erkölcs útjáról letért. Mint a kettőt a Rókus-kórházba szállították.

— **Magyar név.** *Singer* Aron nagykereskedő, a kiskorú *Singer* ezeltől *Gandl Berta* vezetéknévénél „Szántó“-ra kért átváltoztatását a belügyminiszter megengedte.

— **Nők divatja.** A béli és színházi szezon alatt mindenféle divat-, pipere-, illatszert, toalettdiszniszer, ékszer-utánszerek, legyezők, stb. beszerzésére legjobban ajánlható *Porter Vilmos* pazar választéku oronás áruháza. Minden a legolcsóbb áron.

— **Az újszentannai halott.** Felkérteünk annak a kijelentésére, hogy *Kappesz Ferencz*, a ki tudvalevőleg az újszentannai bíróválasztás napján halt meg, a januári zendülés előidézésébe egyáltalán nem folyt be s őt a községben jóra való embernek ismerték.

— **Jótekonyság.** A városi árvaház növendékeinek *Purgly Lajosné* urnó (Tompá) kegyes volt küldeni: 6 pár kolbászt, 8 pár májas hurkát, 4 pár vörös hurkát, kocsonyának való húst és topertőt. E nemeslelkű adományért és intézetünk iránt tanúsított kegyes jóindulataért fogadjuk úgy az árvák, mint a magunk nevében is halás köszönetünket. *Fábián Lászlóné* elnök, *Balázs Ferencz* árvaházi igazgató.

— **T. üzletfeleink** szíves tudomására hozzuk, hogy *Révész Nándor* könyv- és papirkereskedő urat (Szabadság-tér 20. szám. Telefon 265. sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

Egykor — és most.

— A megrendszabályozott penna. —

Arad, január 4.

Az új bünvádi eljárás értelmében a magánosok ellen elkövetett becsületsértés felett nem sajtóbíró ítélik, hanem közönséges bíróság, s így előrelátható, hogy újságírók ezután keresve sem lehet majd találni az államfogházban, hanem annál többet odalenn a Maros-menti nagy épületben, ahol az írás mesterségét legjobban esetben is a gyékényfonás váltja fel.

Nagyon természetes tehát, hogy ezután minden tollforgató ember jól meggondolja majd, hogy mit ír, ha nem akar az állam kosztjára kerülni.

Hogy milyen átalakuláson fog ennek folytán a hírlapírás átmenni, azt az alábbi kis riportok mutatják.

Ugyanaz az eset

Egykor:

Egy bestia vérfagyaláló rémtettéről értesít bennünket a rendőrség. A fővárosban történt, hogy egy minden ízében megátalkodott gonosztevő általias elvetemültségében olyan büntényt követelt el, a mely ritkítja párját a krimináls ügyek terén.

*Antipirin Jakab*ról van szó, erről az emberi voltából kivetkőzött gaz bestiáról, aki tegnap a civilizáció összes vívmányait megszegyenítő aljasságával a hiéna szerepére vállalkozott és egy védtelen halottat meg-rabolt.

Az emberiségnek ez a szégyenfoltja itt járt köztünk, kezében a megtevélyedés adta diplomával és mint orvos tolokodott be a társadalomba. Mindenütt tisztelték. Pfuj! sőt szerették is, amit *Antipirin Jakab* (szégyeljük a nevet tollunkra venni) arra használt fel, hogy undok kapzsisággal vagyont harácsoljon össze, az uzsorától sem irtózva. De ez még nem volt elég ennek az akasztófára érett gonosztevőnek. Még több pénz kellett neki.

Tegnap egy uriaszony halálos ágyához hívták. Ő oda sietett és ahelyett, hogy segített volna, még inkább sietette a halált. Mikor aztán a szerencsétlen asszony kiszenvedett, látva, hogy egyedül maradt az önmagával is tehetetlen halottal: kifosztotta mindenéből, úgy, hogy az örökösök már egy fillért sem találtak.

A megörögzött gonosztevő már az ügyészség börtönében van. Hiszszük, hogy az igazságszolgáltatás nem fog sokáig késni és megszabadítja a társadalmat ettől a hóhér kezére való bestiától.

Most:

Ha nem csál az emlékező tehetségünk, rendőri riporterünk ma a rendőrségnél járt. Nagyon sokféle dologról beszélnek ott, de persze nem lehet mindenek hitelt adni.

Többek közt egy furcsa hírről is beszélnek szelvény-hosszában, amiről azonban mi csak felháborodással veszünk tudomást, undorral visszautasítva mindenféle koholmányt.

A tozódó unalom társadalmunk egyik köztisztelőben álló alakját meg-rágalmazta nyilván félreértésből. *Antipirin Jakab* urról van szó, a tudományról messze híres nőspecialistáról, akiről még csak az imént is az a hír volt elterjedve, hogy legmagasabbkitüntetésben fog részesülni.

Antipirin doktort tegnap egy beteghez hívták, aki az orvos megjelenése után nyomban meghalt. A jeles orvos tudománya nem birt megbirkózni a természetfölötti erőkkel és páciense kiszenvedett.

Es most következik a kínos félreértés. A rendőrségnél úgy beszélnek, hogy állítólag akadt volna valaki, aki ezt a közszerepben álló embert esetleg netaláni halottablással vádolta. Mondják, hogy akadtak olyanok is, akik az alaptalan gyanúsítás folytán megindították a vizsgálatot. Némelyek szerint nincs kizárva, hogy a halottat valamikor kirabolták és ennek a lehetőségével az orvos személyét hozzák kapcsolatba.

Hiszszük, hogy az igazságszolgáltatás nem fog sokáig késni és méltó módon fogja rehabilitálni *Antipirin Jakab*ot, aki most az ügyészség börtönében van, de azt hiszszük azért, hogy a szokásos évnegyedi börtönvizsgálatot teljesítse.

Ajándék a gyűjtőknek.

Aki az Aradi Közlönynek öt új negyedéves előfizetőt gyűjt, az teljesen ingyen és bérmentve kapja meg a magyar könyvpiacon legszebb diszmunkáját

Mikszáth Kálmánnak

A JÓ PALÓCZOK

czimű 50 koronás művét.

Aki az Aradi Közlönynek három új negyedéves előfizetőt gyűjt, az teljesen ingyen és bérmentve kapja meg

Bartók Lajosnak

TÉLI REGÉK

czimű 32 koronás gyönyörű aczélműszetekkel illusztrált diszmunkáját.

Beküldött címekre mutatványszámokat az Aradi Közlönyből két hétig ingyen küld a kiadóhivatal.

TÖRVÉNYKEZES.

§ A kuriáról. A kir. kuria tegnap tartott teljes ülésében megejtették a szavazást a kuria bíraskodásról szóló törvény értelmében megalkotandó a kuriai bíraskodásra jogosított bizottság tagjaira. Az eredményt ma hirdették ki. E szerint a bizottság rendes tagjai lettek: *Béres János*, *Fabiny Ferencz*, *Bene Kálmán*, *Paiss Andor*, *Székács Ferencz*, *Kelemen Mór*, *Losonczy Ödön*, *Schestyén Mihály*, *Nagy Sándor* és *Fittler Imre*; pótagok: *Ádám András*, *Selley Sándor*, *Frenreisz István*, *Gyárfás Ferencz*, *Oberschall Adolf* és *Istvánffy József*.

§ Műépítész és festőművész. *Gerster Béla* budapesti műépítész és *Bay Alajos* festőművész között egy polgári peres ügyből kifolyólag ellentétek merültek fel, a mely ellentétek után elkeseredett ellenségekké tették őket. Egyes lapok nyilttéri hasábjain többször jelentek meg nyilatkozatok, a melyeket hol az egyik, hol a másik fél tett közzé. *Bay Alajos* a többiekhez 1898. október 7-én a Budapesti Napló nyilttéri rovatában a következő „Nyilatkozatot” tette közzé:

„Alulírott kijelentem, hogy *Kreissel Béla* Géza építőmester Mármaroszigeten és társa *Gerster Béla* Budapesten (Nagy János-utca 25.) becsületszavukat, melyet nekem zálogul adtak, ismételt felszólításom dacára sem váltották be. Budapest, 1898. október 6.

Bay Alajos.”

Ezen nyilttéri nyilatkozat miatt *Gerster Béla* sajtópört indított *Bay Alajos* ellen. A budapesti sajtóbíró az esküdtek verdikje folytán *Bayt felmentette* és a panaszost a költségek viselésében elmarasztalta. *Gerster* semmiségi panaszt emelt az ítélet ellen, a mit azonban a kir. kuria I. büntető tanácsa ma elutasított.

NAPIREND.

Január 5. Péntek. Róm. kath. naptár: Teleszfor vértanú. — Protestáns naptár: Teleszfor vértanú. — Görög-keletinaptár (december 24.): Eugénia. — A nap két 7 óra 33 perczkor, nyugszik 4 óra 6 perczkor. — A hold két 9 óra 33 perczkor, nyugszik 9 óra 27 perczkor.

Időjárás. Legnyomás reggel 7 órakor 757.4 milliméter, délután 2 órakor 757.4 milliméter. Hőmérséklet reggel 7 órakor C° + 8.8, délután 2 órakor C° + 11.8. Szél iránya és ereje reggel 7 órakor DK. 3, délután 2 órakor D. 4. Felhőzet reggel 7 órakor félborult, délután 2 órakor borult. Csapadék az utóbbi 24 órában 0 milliméter.

Időjárás. A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Boros, ködös, enyhe, helyenként csapadék. Szabadságharci emléktárgyak országos múzeuma (színházépület 1-ső emelet) nyitva van mindennap délelőtt 8 órától délután 6 óráig. — Belépti-díj: Hétköznapi 40 fillér, vasárnap 20 fillér.

Kölcsey-könyvtár nyitva van hétfőn délután 4—5, pénteken délután 4—5 és szombaton délelőtt 11—12 óráig. Helyiség: Ereklyemúzeum helyisége melletti ülésterem.

Január 7. Az aradi vonós-négyes kamarazene hangversenye délután 5 órakor (Központi szálló).

Január 8. Arad megye közigazgatási bizottságának ülése délelőtt 9 órakor.

Január 10. Városi közgyűlés délután 4 órakor.

Január 14. A nemzeti-peregi gazdák szarvasmarha tenyésztő szövetségének alakuló közgyűlése.

Január 26. Kőrallatorvosválasztás Ternován.

Jótevény hölgyek estélye.

— Az utolsó tanácskozás. —

Arad, január 4.

Zsibongó, tarka élet uralkodott ma a polgári fiu-iskola nagytermében, hol a jótevény-ságban fáradozó hölgyek tartottak parlamentet. A napirend a január 13-án rendezendő *közvacsora* volt, melynek ügyében utoljára tanácskozott a szegény tanulókat segélyező egyesület hölgy-választmánya. A tervezések a mai nappal véget értek. Most már majd az estély sikere fogja megmutatni, hogy a sok buzgólkodás mit eredményezett. Előre látjuk, hogy nem lehet az eredmény más, mint aminőt a szép czél megérdemel.

A mai tanácskozást özv. Hauser Károlyné urnő egyesületi elnökű vezet. Meleg szavakban üdvözölte a nagy számban megjelent hölgyeket s a további buzgó munkára szólította fel őket, mely munkának gyengélkedő, beteges volta mellett is minden erejével oda adja magát. Aztán megnyitotta a részletes tárgyalását a közvacsora rendezésének.

Az estély, mint azt már megittuk, a „Fehér Kereszt” szálló nagytermében lesz, melyet ez alkalomra valóságos virágházzá alakítanak át. A teremben tizenöt asztalt állítanak fel, melyek fölött a felkért urnők gyakorolják az uralmat, a legkedvesebb asszisztenciával: fiatal leányok segédkezése mellett. Minden asztalhoz négy-öt kisasszonyt osztanak be, akik a közönséget ki fogják szolgálni. Mindenki a kedves szerinti asztalnál letelepedve, étlap után s az ott megjelölt árakért rendel a felszolgáló hölgyeknél, kik a megrendelés után az asztal fölött uralkodó urnőtől, a megfelelő ár ellenében szelvényt kapnak. Ezzel a pinczér megrendeli a konyhában az ételt s az illető kisasszonynak átadva, ez felszolgálja vendégeinek.

Az *asztaloknál* kívül lesz még külön *csukrászda, buffet, szivar-társaság, és virág* elárúró is, valamennyi kedves, változatos elhelyezésben, melylyel káprázatos életet fog várakozni a terembe. A közvacsora végét természetesen *táncz* zárja be.

Ezekben folyt a mai utolsó tanácskozás, melyen jelen voltak:

Özv. Hauser Károlyné, Salamon Samuné, Sármezey Endréné, Szalay Antalné, Herman Gyuláné, Sallai Béláné, Vörös Vidorné, Robitsek Agostonné, özv. Traytler Antalné, Schusztér Henrikné, Hegedüs Lászlóné, Lészai Sándorné, Faragó Gyuláné, Vizer Lajosné, Simon Karolin, Feszler Károlyné, Lejtényi Sándorné, Fényes Kálmánné, Laczai Bandiné, Suciu Jánosné, Oncu Miklósné, Lőcs Rezsóné, Heinrich Sándorné, Keller Izsné, özv. Vighné-Inkei Vilma, Habereger Györgyné, Steiner Ferenczné, Adám Györgyné, Papp Vilmosné, Vizer Mariska, Czifra Ilona, Laczay Boriska, Winter Irma, Czifra Emma urhölgyek és Kovács Vincze, Mattusik Márton, Pareán János, Csik János és Vizer Ottó urak.

Elzúllott család.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, január 4.

Egy feljelentés érkezett a budapesti rendőrséghez.

Benne a megdöbbentő képe egy zúllott családi életnek, ahol anyós, atya, gyermek utálattal tekintenek egymásra, a kölcsönös szeretet helyett csak a kölcsönös gyűlöletet ismerik.

A feljelentést az *asszony tette az ura ellen*. Tudósításunk a következőkben ismerteti e szennyes ügyet:

A Dámjanich-utczában a környékbeli lakosok sűrűn látogatnak egy korcsmahelyiséget. A közönség javarésze abból az elemből verő-

dik össze, mely jól érzi magát az erkölcsatlenség posványában és az ital mellé szívesen keresi a kalandot is, mely itt ebben a helyiségben nagyon kínálkozik.

A korcsma tulajdonosa a maga képére teremtetten ezt a bűnfészket és a vendégek féktelen mulatozásából ő maga szokta kivenni a legnagyobb részét.

A korcsmáros felesége indult a jó példán és nemkülönben rögzös utakon jár. Ezekről a szülőktől tanulhatott a gyermek, a *tizenhat éves leány*, aki viruló erőteljes és könnyűvérű.

Itt segédkezett már a mulatozó vendégek között, maga előtt látta a különösen dévaj jeleneteket lefolyni, sokat megjegyzett belőlük ezek azután beszennyezték az ő tisztaságát is.

Ha vendégek nem voltak a korcsmaiban, akkor szülei pörlekedéséből okulhatott és tanult ebből is, mert az ő haragja már valóságos spektákulumot idézett elő a viszálykodó családi körben.

Ily egyetértéssel élt atya, anya és gyermek, kiki magának és a korcsma mindegyiknek meghozta a szórakozását, míg egyszerre beállott a fordulat.

A leány hallgatag, komor lett és gyűlölködő tekintése volt csak a felelet anyja fagatásaira.

Később egészséges arcát sárga foltok lepék el és sugár szép termete *formátlanná* vált.

Egy pár nap előtti éjjelen, a korcsmazáraskor azután már nem tudta türtöztetni magát az anya és előfogta a leányát. Dühösen támadt rá, de a leány *hallgatása* még jobban tüzelte. Ráírt.

— Mondd meg hát ki bántott, te czéda?

A leányt most már elragadta a harag, szégyenét nem takarta tovább, odaállott az apja mellé és így felelt.

— *Ez a rongyos ölt meg, az apám.*

Erre kirántotta hirtelen a konyha ajtaját, s elrohant hazulról, bele az éjszakába. Az anyja azt hiszi öngyilkossá lett.

Ezzel a sötét ügygyel foglalkozik most a fővárosi rendőrség.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) A világosi temetkezési egyesület a napokban tartotta évi közgyűlését Török János községi jegyző elnökle alatt. Az egyesület 9 évi fenállása után szépen gyarapodott, tagjainak száma 878, s 4318 frttal rendelkezik. A szép eredmény az eddigi vezetőség érdeme. A jelentések megtétele után a tisztikar leköszönt. Korelnökké Herman Gyulát kiáltották ki, a ki hangsúlyozta, hogy az egyesület élére oly egyént állítsanak, a ki a tovább fejlesztést képes lesz eszközölni. A közgyűlés elnöké Zimmermann János földmivest, alelnökké Zirmer Mártont választotta meg, jegyző lett Schmidt Jakab (rég), pénztáros Gogolák János (rég).

Dreyfus Amerikában.

— Rögtönítélő bíróság túl a tengeren. —

Arad, január 4.

Ugy nagyjából el is felejtette a világ, hogy él egy Dreyfus nevű kapitány is, pedig kerek öt esztendőn át napról-napra foglalkoztatta a földkerekség valamennyi újságját és minden újságolvasó emberét. Tudomásul vettük, hogy Carpontrasban telepedett meg a rennesi nagy színjáték után. Jött még egy-egy hír, hogy a déli napsugáron gyógyul, erősödik az elgyötört, beteg rom, járkál, sétál, beszélget és családjának él. Azóta aztán semmi hír.

Egyszerre meglepő hír érkezik a tengeren túlról, Amerikából. *Filadelfiai* lapok írják, hogy Dreyfus csendben, észrevétlenül átköltözött

Amerikába, s ott Filadelfiában telepedett meg. Még pedig egészen amerikaiasan. A karácsonyi vásáron nagy előadást tart élete folyásáról, azokról a gyötrelmes szenvedésekről, amelyekben az Ördög-szigeten volt része.

Hatalmas plakátok hirdették a szenzációs felolvasást. Külön csarnokot építettek Dreyfusnak, amelynek bejárata előtt fényes egyenruhájú szolgálk állottak. A diszes rajzok között nyomott plakát amerikai stílusban jelentette:

Megálljatok!

Jertek be. Itt láthatjátok a világhírű

Dreyfus kapitányt,

az Ördög-sziget volt rabját, a pokoli ármányok áldozatát, az igazság rendíthetetlen hőst, a ki élőszóval mondja el kalandjait.

Jertek, hallgassátok meg őt!

Hasonló szövegű hirdetések jelentek meg este a város sok utcáján, égő transzparentek oldalán adván tudtul a szenzációs eseményt. Egész Filadelfia lázban volt és ezrivel csődültek a faház felé, a melyben Dreyfus fellépendő volt.

Valóságos harcztot vívtak a belépő jegyekért és a megszabott helyárakon felül licitáltak, csak hogy bejuthassanak. Akkor ázsiojuk volt a jegyeknek, hogy egyért-egyért tíz dollárt is adtak. Ember-ember hátán volt a nagy teremben, mikor a függönyt felhúzták s a zsivaj egyszerre elült, mikor az alacsony emelvényen ott látták ülni Dreyfus kapitányt. Tulajdon az a kissé megviselt, de erőyes arc volt, a melyet a képes lapokból jól ismert mindenki. Látszottak még rajta a szenvedés nyomai, a törődöttség és fáradtság.

Csendes, fakó hangon szólalt meg. Beszélt a szenvedésekről, a melyekben része volt, háborzongató részleteket mondott el az Ördög-szigeten átölt napokból. Hónapokig nem szólt hozzá senki, s ő sem szólhatott senkihez, szinte elfeledett beszélni is; élelme gyalázatos volt, a tropikus meleg gyötörte és nem hagyta aludni sem, éjjel hirtelen vakító fényözönt vetettek arcára, hogy meglepjék, a mikor nem gondol rá és kifürkésszék magányos lelke titkát...

A hallgatók megindulástól remegve hallgatták a rettenetes történetet. Közbe-közbe hangos szóval zudultak fel.

— Gyalázat! Ezt tették a gazok — kiáltották gyűlölködő szenvedélylyel.

Dreyfus csak folytatta tovább az ő csendes, fáradt hangján:

— De minden jó lett volna, elviseltem volna mindent, hanem a *fogfájás rettenetesen gyötört*. Nem volt tőle sem éjjelem, sem napalom, bolonduláshoz voltam már közel. Végre a feleségemnek sikerült kieszközölnie, hogy orvosságot kapjak. *Küldött nekem egy üveget a William Brandy szabadalmazott fogcseppjeiből, a melyek kizárólag e czégnél Washingtonban kaphatók. Nagy üveg ára egy dollár, kis üveg fél dollár. Szennvedő embertársaim ajánlom figyelmetekbe a William Brandy szabadalmazott fogcseppjeit...*

Eddig jutott el „Dreyfus.” Ekkor azonban az óriási néptömegből szinte egyszerre dühös ordítás tört ki. Most vették észre, hogy csuful felültek egy svihák reklámjának. „Dreyfus” a William Brandy fogcseppjeiben utazott.

Egyszerre száz ember is a pódiumon volt. „Dreyfust” annyi ököl ragadta meg, a hány csak hozzáfért és ütötték-verték, a hogy csak Amerikában tud verni az igazságot tevő tömeg. Nem maradt veretlen egy porczikája sem. Végre nagy sokára előkerült a rendőrség, az mentette meg a reklámas vigéczet a teljes agyonverés-

től. Mikor már nem volt kit verni, akkor a tömeg békén eloszlott. A híres bódében nem maradt egyéb a „Dreyfus“ kivert hat fogánál. Ezek fájdalmát a poruljárt hős talán Brandy-féle Dreyfus-csöppekkel enyhíti.

Schenk tanárt bojkottálták.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, január 4.

Sok tudományos vitatkozásra és még több élcelődésre adott alkalmat az a találmány, melylyel annak idején Schenk professzor meglepte a világot. Nemcsak a szólásforma kedvéért mondjuk, hogy meglepte, mert tényleg olyan érdeklődéssel fogadta mindenki az ő teóriáját, hogy alig van erre példa. S valóban nem kis dolgot jelentett ez a találmány. Ezer nyi óhaj, számtalan fohászkodás teljesülését láthatták azok, kik hittek benne: tetszés szerint lehetett volna dirigálni, hogy *fin* szülessen, vagy *lány*, amint a körülmények éppen megkívánják. Főképen az uralkodókat illette ez, meg a — szegény embereket. Az egyiket azért, hogy a saját véréből való trónörökös legyen, a másikat egészen más, nyomorúságos okból, hogy ha már az Isten gyereket ad, hát adjon fiut, aki jobban meg tudja fogni a kapa nyelét s nem vénül nyügnek az apja nyakán. Így szerepelt volna mint történelem csináló, világrend változtató dolog, a természetesen uralkodó csoda: Schenk professzor találmánya.

Hogy tudományos világban kezdettől fogva czáfolták a híres teóriát, a közhiedelemben nem ártott neki, mert a „vaskalaposok irigysége“ mindig több egy okkal, hogy akármit is elhiggyenek. Ha szinleg nevettek is rajta, bizony sokan nem tartották a dolgot bolondságnak, különösen akkor, midőn híre járt, hogy Schenk megtartja az első nyilvános főpróbáját s nem kisebb személyen, mint a *minden oroszok csárjának feleségén*. Mert a czárt, ki nek — hogy a szibériai olombányák háterében játszó regények stiluszában beszéljünk — egy tollvonással százakat küldhet el az élőhalottak világába — a hatalmas czárt, bizonyára egész közönséges apai vágyódás fogta el, ha arra gondolt, hogy a trónjának fiu örökösét adjon. Ez a vágyakozás rá vitte arra is, hogy az egész világ kíváncsi gukkerezése előtt megengedte Schenk professzornak, hogy a nyilvános főpróbát ejtse meg a felséges feleségén.

A czárné pontosan betartotta a tanár rendelkezéseit, olyan életmódot folytatott, hogy fiut adjon az urának s — *leánya született*. Eppen úgy adhatott volna véletlenül fiúnak életet s akkor Schenk professzor . . . hirtelenében nem is tudjuk elgondolni, hogy mi lett volna Schenk professzorból. Ha van esze, több kísérletet nem is tesz, hanem ír, értekezik, továbbra is az ő teóriájáról, melynek fényes, fenséges eredménye a czárevics. De a dolog balul ütött ki s ettől kezdve már csak egy irányban foglalkoztak vele: *nevettek*.

Ez már nem jó dolog. De még kevésbé jó reá nézve az, hogy most újra *komolyan* foglalkoznak vele. A bécsi egyetemi tanárok vették tárgyalás alá az ő teóriáját, miután a professzor ur a kollégájok. Mint egy távirat jelenti: a bécsi egyetemi tanárok tegnap ez ügyben értekezletet tartottak, melyen elhatározták, hogy *Schenk tanárt bojkottálni fogják*.

A bécsi tanárok határozata igen szigorú. Kimondták, hogy miután elmélete lealacsonyítja a tudományt, *vele többé egyazon egyetemen nem tanítanak*. Kérésükre az osztrák kormány már felszólította Schenkot, hogy *kérje nyugdíjaztatását*.

Sok morál van a Schenk dolgában, mely

világosan mutatja, hogy mennyi nagyság híre, dicsősége alapszik az ostoba véletlen szerencsén. Mert milyen másképen lett volna minden, ha az orosz czárnénak, mint azt Schenk-nél megrendelték, véletlenül fia születik!

HIREK.

— **A király vadászaton.** A király *Radmerben* vadászik most. Társaságában *Lipót* bajor herczeg és *Ferencz Salvator* főherczeg van. A mai hajtóvadászaton 28 darab nagy vadat ejtettek el. Ebből hármat a király, ötöt-ötöt Lipót és Ferencz Salvator lött, a többit a vadász kíséret. Az idő most erősen meglágyult, s az áradatként olvadó hó nagyon megrontotta a vadászatot.

— **Széchenyi miniszter lemondása.** *Széchenyi* Manó gróf, a király személye körüli miniszter, mint Budapestről telegrafálják, *bejelentette lemondását* Széll Kálmán miniszterelnöknek. — *Széchenyi* lemondását egészségi állapotával indokolja meg, orvosai föltétlen pihenést ajánlottak neki megrendült egészségének helyreállítása czéljából. Egy újabb táviratunk jelenti, hogy *Széchenyi* miniszter lemondását *nem demantálják*. Bécsből érkező hírek szerint *Apponyi* Albert gróf volna utódjául kiszemelve.

— **Nyugalmazott kuriai tanácselnök.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király dr. *Andrásovics* Béla kuriai tanácselnöknek, saját kérelmére történt nyugalmaztatása alkalmából, a bírói pályán szerzett érdemei elismerésül a másodosztályu vaskorona-rendet díjmentesen adományozta.

— **A harmadik egyetem.** Szaporodik a konkurrenzia, komolyabb és kevésbé komolyabb akciók támadnak innét is, onnét is a harmadik egyetemért. Utóbb néhány város a felekezeti egyetem ütköztetésével játszik bele a dologba. *Debreczen* a református egyetem alapját építgeti szépen, *Pécs* a püspökével dolgozik a katolikus egyetemért, most pedig — ez a legújabb, — *Szabadka* lép elő az érsekével egy katolikus egyetemért. A kalocsai érsekség nemrég tudvalevőleg százezer koronás alapítványt tett, hogy ebből a pénzből, ha kellőképp fölszaporodik, egy katolikus egyetemet építsenek. Ebből az alkalomból mozgalom indult meg Szabadkán, hogy ott állítsák föl a katolikus egyetemet. Ebben az ügyben memorandumot készítenek, amelyet küldöttség visz föl a miniszterhez.

— **Magyar diplomata romániai kitüntetése.** Bukaresti követségünk titkárát *Musulint* Szentpétervárra helyezték át. *Károly* román király a távozó diplomatát csillagrendje tiszti keresztjével tüntette ki.

— **A szerb összeesküvőknek megkegyelmeztetése.** *Sándor* szerb király bécsi útjának az lett az eredménye, hogy ma, az óhitű karácsony ünnepe előtt *kegyelmet adott mindazoknak, a kiket a statáriális bíróság a Milán elleni összeesküvésért elzárattak*. Az elítélteket szabadon bocsátották. *Goluchowsky* gróf tanácsára tette ezt *Sándor* király, külügyminiszterünk ugyanis megértette vele, hogy ez úgy nemzetközi politikai okokból, mint a szerb belső politika okából igen okos cselekedet lesz. Az esetből mindenesetre nyilvánvaló lett az, a mi eddig száryaló hír volt, hogy *Sándor* király multkori mellőzése a bécsi udvar részéről a szerb összeesküvők porével szoros okozati összefüggésben volt, ép úgy, mint most a fogadtatása s az erre következő kegyelemosztás.

— **Vilma királynő a jégpályán.** Hollandia királyasszonya valóságos sportlady. A mellett, hogy a passzionatus lovagló és a gyalogsétát sokért nem adja, most tél évadján úgy korcsolyázik, hogy versenyre kel sok híres jégalakkal. Hozzá nem valami elzárt udvari korcsolyapályán hasítja a jeget, hanem két udvarhölgy és két ud-

vari férfiember kíséretében kimegy a sok csatorna valamelyikére, a mely a palotát a várossal összeköti és ott korcsolyázik a faczipós hollandus gyerekek között, a kiknek sejtelmük sincs, hogy az a jökedvű kisasszony titokban koronát visel a fején. Ha egyik-másik ismerősnek vélné az arcot, nem marad ideje sokat nézegetni; mire egyet gondol, a királyasszony már messze jár kíséretével, s órák hosszat elbarangol a csatornák jégén.

— **Schwemmer megbírságot.** Az utóbbi időben előfordult csődügyekből ismeretes névre tett szert Aradon *Schwemmer* Adolf, még pedig olyanformán, hogy mindannyiszor ő is a törvényszék előtt szerepelt a csödbe került kereskedőkkel, sőt legutóbb vizsgálati fogságban ült. Az ellene szóló vád, a csödben való közrejárás és felbujtás volt, melyet azért követett el, hogy a kereskedők árui az ő raktárába vándoroljanak. Rövid idő előtt, mikor ugyan nem szerepelt ilyen minőségben, újra egy bukott czég portékáit bocsátotta áruba s hogy a reklámja nagyobb legyen, a lapok hirdetési rovatában és falragaszokon hirdette, hogy a csödtömeget megvásárolva, azt olcsó áron adja el. Ez a hirdetési mód az utóbbi időben sokat emlegetett *tisztességtelen verseny* czime alá esik s az ipartörvényekbe ütközik. A hatóság részéről figyelmeztetés történt és *Schwemmer* ennek daczára folytatta a meg nem engedett reklamizást. A kapitányság, mint első fokú iparhatóság, ezért most *600 korona pénzbírságra ítélte*. A nagyobb büntetést azért kapta, mert már sok esetben követett el hasonló kihágást. *Schwemmer* az ítéletet megfélebbezte s így az ügy a tanács elé kerül. Mindenesetre helyes a kapitányság szigorú eljárása azzal a vakmerőséggel szemben, melylyel *Schwemmer*, a figyelmeztetések daczára is, tisztességtelen üzelmét folytatja. Előre látta ő, hogy a büntetés nem marad el, de a bírság összegénél több hasznot várt, ha az összehordott portékáinak nagy reklámot csinál és ezért szembeszállt a rendőrség intésével és a tisztességes kereskedelmet veszélyeztetve, a közitélettel is.

— **Eljegyzések.** *Schlesinger* Sándor, a kalocsai *Harcourt* grófi uradalom adminisztrátora, *Schlesinger* L. tencseni nagybirtokos fia, a napokban váltott jegyet *Donáth* Manó dr. tencseni orvos bájos leányával, *Jozefin* kisasszonynyal.

Lambory Miksa m. kir. államvasuti üzletvezetőségi hivatalnok eljegyezte *Reicher* Kálmán birtokos leányát, *Margit* kisasszonyt Aradon.

— **A kétféjűsasos Budapest.** A fővárosi közgyűlés egyik újabb határozata következtében Budapest fő- és székváros minden középületére s a város tulajdonát képező ingatlanokra *ki fogják szegezni az osztrák kétféjű sas*. Ez lesz a különös eredménye a főváros ama határozatának, hogy a hazai biztosító intézetek drága feltételei következtében a fővárosi középületeket az osztrák elemi biztosító társaságnál biztosította. A társaság alapszabályaink 20. §-a így szól: „Die Anstalt ist berechtigt ein Siegel mit dem kaiserlichen Adler . . . in Wien zu führen.“ Az intézet czimere tehát a császári kétféjű sas. Kétféjű sasok az intézet czink táblái is, melyeket a biztosított ingatlanokra ki kell szegezni. A kétféjű sas tehát, mely ellen írtóháborút intézett a magyar hazafiság, ott fog díszlelni nemsokára Budapest fő- és székváros minden épületén. Szép látvány.

— **Lelkészválasztás F.-Varsádon.** Az aradmegyei *Fazekas-Varsánd* község a napokban választott új ág. ev. lelkészt *Csepreghy* György helyére, ki csabai negyedik lelkészszé lett megválasztva. A választáson dr. *Zsilinszky* Endre egyházmegyei főfelügyelő elnök, *Köndre* Pál esperest pedig *Csepreghy* György helyettesítette. Jelölve lett négy pályázó: *Klár* Béla nagyszénási lelkész, *Redey* Károly pusztá-

KÜLÖNFELÉK.

□ **A megcsalt férj ötlete.** Egy Philidor nevű ur beállított a napokban Párisban a rendőrséghez. Roppant zavartnak és felindultnak látszott, s volt is rá oka, mert így szólt a tisztviselőhöz.

— Az imént szurtam agyon a feleséget. Először szökni akartam, de a lelkiismeretem annyira gyötört, hogy végre elhatároztam, hogy feladom magamat. Kérem, vegyék fel a tényállást.

Amikor a rendőrbiztos megkérdezte tőle, hogy melyik házban követte el a véres cselekedetet, így felelt:

— A Rue de la Pompében történt, de a ház számát elfelejtettem. Hanem alva is el tudom oda vezetni.

Ambár a rendőrbiztosnak nagyon gyanus volt az eset, mégis elküldött Philidor urral két rendőrt. Egy kis fogadó előtt végre megállott Philidor a rendőrökkel, fölment velük az emeletre, s a 12-ik számú ajtónál oda tette a fülét a kulcslyukhoz, végül megszólalt:

— Uraim, rögtön alkalmuk lesz arra, hogy in flagranti házasságtörésen ériék a feleséget. Bocsássanak meg, hogy rászedtem önöket, de az igazságszolgáltatás nálunk csigalában jár.

Azzal felnyitotta az ajtót, s a rendőrök in flagranti házasságtörésen érték Philidornét.

□ **A császár és kopott ruhája.** I. Vilmos császár szintén a takarékoskodó uralkodók közé tartozott. Egy reggel a komornyikja öltözködés közben észrevette, hogy a császár ruhája már nagyon kopott.

— Ilyen ruhában semmi esetre sem járhat felséged! — így vélekedett. — Nem parancsol másikat?

— Hát csakugyan olyan kopott volna már? — kérdezte Vilmos császár. — En nem látom olyan veszedelmesnek a dolgot. Mennyit adna különben ezért a ruhaért a házaló?

— Három tallért legföljebb!

— Három tallért?! . . . Az bizony nem is sok!

— mondotta a császár.

Azzal elővett a zsebéből három tallért és mosolyogva oda adva a pénzt a komornyiknak, így szólt:

— Tegye el Isten nevében a három tallérját és engedje meg nekem, hogy továbbra is viselhesem a ruhámat.

A császár tudta ugyanis, hogy levetett ruháit a komornyikjai szokták eladni.

□ **A kényszereszköz.** Kelemen urnak, a mikor egy reggel a hivatalába készült, a felesége egy levelet adott át és némi titokzatos-sággal így szólt hozzá:

— Csak akkor olvasd el, amikor a hivatalba érsz.

Kelemen ur kissé kényelmetlenül érezte magát, aztán sietve ment el hazulról. Alig ért a hivatalba, felszakította a levelet és megdöbbenve olvasta a következőket:

Valamit mondanom kell neked, ami nagy fájdalmat fog okozni. Nem én vagyok az oka, de mindent meg kell tudnod, bármi következzék is. Egész héten tudtam, hogy ennek a súlyos pillanatnak be kell következnie. Tovább nem titkolódzhatom és csak azért könyörgöm neked, hogy ne tégy nagyon kemény szemrehányásokat nekem, inkább segíts nekem, hogy közösen bírassuk el a szerencsétlenséget. (Kelemen urnak a hajszálai merőlegesen irányban ágaskodtak már, amikor idáig ért. Aztán tovább olvasott.) A szén már az utolsó cseppig elfogyott. Kérlek szépen, rendelj újat. Már tizszer is kértelek rá, de mindig elfelejtetted. Azért irtam neked most.

Kelemen ur kebeléből a megkönnyebbülés sóhaja tört elő. A hivatalos órák után aztán rohant a szeneshez.

□ **A legujabb zsuzsu.** Egy Blanchet nevű ékszerész néhány nap alatt óriási összegeket vett be egy jó ötlete révén. Ezüstből és aranyból apró beütött czilinderkalapokat csináltatott, amelyeket a párisiak most óraláncukon zsuzsu gyanánt viselnek. A kalap belsejébe Auteuil van vésve s annak a nap-

nak a dátuma, amelyen a most fogságban ülő Christiani báró botjával beütötte a köztársasági elnök czilinderét a löversenyterén.

□ **Fumagalli talizmánja.** A strassburgi színházban Fumagalli, a híres olasz színész vendégszerepelt. Egyik este már-már föl akarta venni a szerepéhez való kosztümöt, amikor hirtelen ijedten felkiált:

— Elvesztettem a talizmánomat! Pedig a nélkül nem léphetek fel, nem énekelhetek.

Óriási rémület. Az előadást nem lehet lemondani, nincs már rá idő. Kapacitálják Fumagallit, de hiába, ő inkább hajlandó bánatpénzt fizetni. Küldenek embereket szerteszéjjel, azokra a helyekre, ahol Fumagalli csak megfordult napközben, de mindenki eredmény nélkül tér vissza. Végre az utolsó pillanatban eszébe jut valakinek, hogy még egyszer megvizsgálja Fumagalli levetett ruháját. És akkor egyszer csak a körülötte állók nagy megkönnyebbülésére felkiált:

— Megvan!

Csakugyan megvolt a talizmán. Valahogy becsuszott a mellény bélésébe. Az előadás meg volt mentve.

□ **A lehetőség határaig.** Egy boer egészségügyi csapat találkozott karácsony napján kémszemlére küldött angol katonákkal. A boerok szomjasak voltak, vizet kértek az angol katonáktól.

— Nagyon szívesen adunk, — mondta az egyik közülük, — de csak akkor, ha azt kiáltják: „Isten oltalmazza a királynőt!”

A boerok haboztak egy darabig, tanácskoztak, végre egyikük előre lépett és hangosan kiáltotta:

— Nem bánom, oltalmazza Isten a királynőt, de átkozott legyen Cecil Rhodes!

Az angolok meg voltak ezzel is elégedve, nagyot nevettek és adtak vizet a boeroknak.

□ **A francia katonai mérték.** Még harmincz esztendővel ezelőtt egy méter és ötvenhat centiméterre kellett megnőnie Franciaországban annak, a ki a mértéket megakarta ütni katonáéknál. A német-francia háború után egy méter ötvennégy centiméterre olvadt le ez a szám. És még ez is sok a mai viszonyok között. A francia faj nemcsak számban, hanem testi nagyságra nézve is pusztul és azért a hadügyminisztériumban elhatározták, hogy leszállítják még néhány centiméternyivel a katonai mértéket, hogy nagyobb számú alacsonyabb, de azért természetesen izmos legényhez jussanak. Már Galliffet elődjének idejében is volt egy különös rovat az olyan fiatal emberek számára, akiket, mert nem ütötték meg a mértéket, visszautasítottak, vagy a tartalékba küldöttek, de ha nem is feleltek meg a kellő mértéknek, azért meglehetősen jól kifejlett szervezeteik voltak. Ebben a rovatban olyanokat vettek be, akik legalább egy méter ötven centiméterre megnőttek. És ez volna a határ most is. Az idén egyébként egy méter és hatvanöt centiméter volt a legnagyobb nagyság, a mit a sorozó-bizottságok följegyezhettek.

□ **Chimay hercegnő memoirjai.** Chimay József herceg, aki a hírhedt Ward Clára férje volt, nemrég chimayi kastélyában, amely Belgium egyik legszebb vidékén van, olyan estét adott, amely fényben és pompában a legutolsó évtized bármelyik ilyen ünnepét felülmúlja. Sok fejedelmi személy gyűlt egybe, hogy előadják Sardou szenzációs drámáját a Patriet és a harminczkét szereplő — mind a magas nemesség tagja — sikere óriási volt. A kastélyban egy színjáték terem van, a mely létezését de Fontenay markinőnek köszönheti, aki később Madame Tallien, majd Chimay hercegnő lett és Franciaország történetében Notre-Dame de Thermidor néven szerepelt. A szép és érdekes asszony vendégül látta az akkori idők legkiválóbb íróit és művészeit. Isabey, Cherubini és Auber, állandó vendégei voltak. Életének második felét (1805—1835.) családjának szentelte és az elmúlt szép napok emlékeinek élt. Milyen regény az én életem! — írja 1826-ban a naplójába, amelyet a Chimay-kastélyban őriznek.

— Néha azt hiszem, hogy színházban ülök és onnan nézem végig az életemet. . . Robespierre bejelenti magát Madame Talliennél. . . A fogházban szalmán fekszem. . . Várom a holnapot. . . A holnap: Thermidor kilenczedike. . . Életem legszebb napja, mert az én

kis kezeim is segítettek ledönteni a guillotinét. . .

Ennek a nevezetes napnak a megmentett áldozatai közül való volt Beauharnais vicomtesse, később Olaszország királynéja. Sok előkelő francia család örzi hálás kegyelettel emléket Netre-Dame de Thermidornak. . .

MULATSÁGOK.

Farsangi naptár:

Január 6. Az aradi tisztviselők táncestélye (Fehér Kereszt). — Az aradi iparosifjak önképző- és betegsegélyző-egyletének táncvigalma (Központi szálló). — A radnappal ev. ref. szegényeket és árvákat gondozó egyesület hangversenyyel egybekötött táncmulatsága (József főherceg szálló). — Az aradi iparosok első betegsegélyző- és temetkezési-egyletének táncvigalma (Vadember).

Január 13. A szegény tanulókat segélyező-egyesület estélye (Fehér Kereszt).

Február 3. A helyőrségi tisztikar táncvigalma (Fehér Kereszt).

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Tanító. Kiadónk szíves figyelmébe ajánlja a havi előfizetést havonként két koronával.

H. I. A beküldött tiz új előfizetőért kiadónk ma postára adott a „Jó palócokból” két példányt. A legnagyobb rekordot eddig ön érte el.

B. L. Arad. Ameddig készletünk tart, addig ezután belépő előfizetőink is megkapják kettős könyvajándékunkat.

K. Gy. A.-Csill. Ez ügyben semmiféle közlekedési adattal nem szolgálhatunk. A hirt Bécsből jelentették nekünk.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

— **Fizetésektelenségek.** A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetésektelenségeket jelenti: Berger Adolf Nagyvárad. Birnfeld Zsigmond Budapest. Szenkovits Bogdan Óradsz. Schöffler Ignác Budapest. Adám József Budapest. Grünberg Ernő Lemberg. Marriz Lőrincz Trieszt. Wallisch János Bécs. Goldstein F. és társa Budapest. Meder Gyula Prága. Weltmann Géza Bécs. Mahn János Saaz. Hannel Károly Temesvár. Kirsch János György Bécs.

Budapesti áru és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, január 4.

Déltőzsde. Buzakinál kielégítő, vételkedv nagyon korlátozott. Nagyon nyugodt irányzat mellett csupán néhány ezer métermázsa került forgalomba, változatlan áron. Egyéb gabonamű forgalom nélkül.

Zárul 12 órakor:

Buza áprilisra	7.81—7.82
Buza szeptemberre	7.95—7.96
Rozs áprilisra	6.41—6.42
Zab áprilisra	5.03—5.04
Tengeri májusra	4.93—4.94
Repce szeptemberre	11.70—11.80

Zárul 4 órakor:

Buza áprilisra	7.79—7.80
Buza szeptemberre	7.94—7.95
Rozs áprilisra	6.40—6.41
Zab áprilisra	5.02—5.03
Tengeri májusra	4.92—4.93
Repce szeptemberre	11.70—11.80

Zárul 4 órakor:

Oszták hitelrészvény	743.20
Magyar hitelrészvény	740.50
Leszámlolóbank részvény	500.—
Rima-Murányi vasmű részvény	670.—
Oszták-magyar államvasút részvény	633.—
Közüti vasút	656.—
Városi villamos vasút részvény	345.—

S z e s z ü z l e t.

— Január 4. —

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 55 frt — kr, kicsinyben 56 frt — kr, finomított szesz nagyban 56 frt 50 kr, kicsinyben 57 frt 50 kr hordó nélkül per 100 liter 9/10 beleértve 35 frt fogyasztási adót.

Száritott moslék 5 frt 50 kr métermázsanként.

Budapest-kőbányai sertéskeresk. csarnok.

— Január 4. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül sulyban 82.—83.— fillig. Öreg közép páronként 300—400 kilogramm sulyban —.— fillig.

Fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban 85.—88.— filig. Fiatal közép páronként 251—320 kilogramm súlyban 84.—85.— filig. Fiatal könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 82.—84.— filig. Magyar szedett: Nehéz páronként 280 kilogrammon felüli súlyban — filig. Közép páronként 220—280 kilogrammon felüli súlyban — filig. Könnyű páronként 220 kilogrammig terjedő súlyban — filig.

Romániai: Nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban — filig. Közép páronként 250—320 kilogrammon felüli súlyban — filig. Könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban — filig. Romániai eredeti (Stachl) Nehéz páronként 240 kilogrammon felüli súlyban — filig. Könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban — filig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felüli súlyban 83.—85.— filig. Közép páronként 240—260 kilogramm súlyban 82.—83.— filig. Könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban 80.—82.— filig.

Megjegyzés: A fent jegyzett árak súly szerint és pedig a szokászerű levonások mellett, egy kilogramm súlyra fillerekben értendők. — Szokászerűleg a hízott sertések teljes (brutto) súlyából az életre páronként 45 kilogramm vonandó le. A sertések vételárából a vevő javára 4% vonandó le. A sertések osztályozásánál azok teljes (élő) súlya vétetik irányadóknak.

Sertéslétszám: Január hó 1-én volt készlet 23550 darab, január hó 2-án főlhajtott — 803 darab, január hó 2-án elszállított — 559 darab, január hó 3-án maradt készletben 24694 darab. Üzlet: Lányha.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru és értéktőzsdén.

Budapest, 1900. január 4.

Magyar aranyjárdék 40/100	116.50
Magyar koronajárdék 40/100	94.75
Magyar arany 4 1/2 %	120.—
Magyar ezüst 4 1/2 %	99.75
Magyar keleti vasút	119.—
Magyar földtehermentesítési kötvény	94.50
Magyar italmegváltási kötvény	99.50
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	94.25
Magyar nyeresémsorsjegy kölcsön	160.—
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	137.—
Osztrák papírbárdék	98.40
Osztrák járdék ezüst	98.40
Osztrák járdék arany	115.50
Koronajárdék	98.75
1860-iki államsorsjegyek	136.—
Osztrák-magyar bankrészvény	915.—
Magyar hitelbank részvény	377.—
Osztrák hitelintézet részvény	377.90
Osztrák-magyar államvasút	322.—
20 frankos arany (Napoleonkor)	9.63
Német birodalmi márka	59.07
London	121.50
Páris	48.—

REGENY-CSARNOK.

Dr. Moreau szigete.

— Regény. —

Írta: H. G. Wells.

Az Aradi Közlöny számára fordította:

[17]

Mikes Lajos.

[Utánnomlás tilos.]

(Folytatás.)

Montgomery lihegve a víz szélén állt. Arcza vörös volt a fáradságtól, hosszú lenszínű haja kuszáltan lengett feje körül s lecsüggő alsó ajka fölött látszottak rendetlen fogai. Moreau, halvány, határozott arczával, épen melléje ért s kötélén tartott kutyája ugrándozva ugatott rá. Mind a két férfi kezében nehéz ostor volt. Az állatemberek távolabb állottak a parton.

— Mit cselekszem? szóltam, vízbe akarom fojtani magam.

Montgomery és Moreau egymásra tekintett.

— Miért? kérdezte Moreau.

— Azért, mert ez jobb, mint hogy önök kint padra vonjanak.

— Ugy-e mondtam, szólt Montgomery, mire Moreau felelt valamit halkán.

— Hogy érti azt, hogy kint padra akarom vonni? kérdezte Moreau.

— Láttam, mit csinál, szóltam. S aztán — azok ott.

— Hallgasson! kiáltott Moreau s tiltó mozdulatot tett kezével.

— Nem hallgatók, szóltam. Azok emberek voltak: s mik most? En nem akarok hozzájuk hasonló lenni. A két férfi mögé tekintettem. Montgomery kísérelte állt a parton legközelebb s egyik a fehér rongyokba burkolt csónakosok közül. Távolabb a fák árnyában láttam kis majom emberemet, s mögötte több más elmosódó alakot.

— Mik ezek a teremtmények? szóltam feléjük mutatva s egyre jobban kiáltva, hogy hangomat azok is meghallják. — Emberek vol-

tak — mint önök, a kiket állatokká aljasított, rabszolgákká tett, a kiktől azonban fél még szüntelenül. — Ti, a kik halljátok szavam! kiáltott Moreau mutatóva, ti, a kik halljátok szavam! Nem látjátok, hogy ezek az emberek félnek tőletek? Mert ti sokan vagytok.

— Az Istenért! kiáltott Montgomery, ne folytassa, Preudick!

— Preudick! Kiáltott Moreau.

Kiabáltak mind a ketten, mintha elakarták volna nyomni hangomat. S mögöttük bamba arccal, kíváncsian ott álltak az állatemberek; kezük lelógott, s lapoczkájuk kipuposodott. Mintha azon erőlködtek volna, hogy megértse-nek, s visszaemlékezzenek emberi multukra.

Folytattam a kiabálást; de arra alig emlékszem, mit kiabáltam. Hogy megölhetik Moreaut és Montgomeryt; hogy nincs mit félni tőlük. Láttam, hogy a sötét rongyokba burkolt zöldszemű férfi, a kivel megérkezésem estéjén találkoztam kilép a fák közül s a többiek nyomon követik, hogy jobban hallhassanak.

Végre szünetet tartottam, hogy lélekzetet vegyek.

— Hallgasson meg egy pillanatra, szólt Moreau határozott hangján; aztán beszéljen a mit akar.

— Nos? kérdeztem.

Köhögött, gondolkozott, aztán így kiáltott: — Latinul Preudick! Rossz, iskolás latinsággal szölok! De próbáljon megérteni. *Hi non sunt homines, sunt animalia qui nos habemus...*

vivisected. Ezek nem emberek, hanem állatok, a kiket elevenen boncolunk. Embereket csinálunk belőlük. Meg fogok mindent magyarázni. Jöjjen ki a partra.

Felkaczagtam. — Szép história, szóltam. Beszélnek, főznek, házakat építenek. Emberek voltak. Velem is az történnék, ha kimennék a partra.

— A víz egy kissé távolabb tul azon a helyen. a hol áll, mély... és tele van czá-pával.

— Ez az én utam, szóltam. Gyorsan és röviden. Nemsokára.

— Várjon egy perczig. Kivett valamit a zsebéből, a mi megcsillant a nap fényében s lába elé vetette a földre. — Ez töltött revolver, szólt, Montgomery is eldobja az övét. Most felmegyünk a partra oly messzire, a mint jónak látja. Azután jöjjen ki és vegye fel a revolvereket.

— Nem én. Van egy harmadik revolverük is.

— Szeretném, ha gondolkoznék a dolgon, Preudick. Először is, soha nem kértem, hogy jöjjen a szigetre. Aztán, megmérgezhettek volna éjjel, ha rosszat forralnánk ön ellen. Aztán, ha kissé nyugodtabban meggondolja, Montgomery csakugyan olyan ember, a milyennek tartja az első remületében? Saját érdekében akartuk elfogni. Mert ez a sziget tele van ellenséges tüneményekkel. Mért akarnók lelőni önt, mikor ép most azt az ajánlatot teszi, hogy vízbe fojtja magát?

Mért uszították rám csordáikat, mikor a kunyhóban voltam?

— Mert bizonyosra vettük, hogy kézre kerítjük s megmentjük a veszedelemből. Később saját érdekében letértünk a nyomáról.

Tünődtem. Nem látszott lehetetlenségnek. Majd újra eszembe jutott valami.

— Csakhogy szóltam, láttam az udvaron.

— Az a puma volt.

— Látta, Preudick, szólt Montgomery. Maga közönséges számár. Jöjjen ki a partra, vegye föl a revolvereket s azután majd beszélünk. Többet most nem tehetünk.

Bizonyos, hogy Moreuban mindvégig bizalmatlankodtam és félttem tőle. De Montgomery olyan ember volt, a kit megértettem.

— Menjenek fel a partra, szóltam rövid gondolkodás után s aztán hozzátettem: — Tart-sák fel a kezüket.

— Ostoba ceremónia, morogta Montgomery.

Megfordultak mind a ketten szembe azzal a hat-hét groteszk alakkal, a ki ott állt a napfényben szeliden, mozdulatlanul, árnyékot vetve, s mégis hihetetlenül látomászerűen. Montgomery feléjük pattantott ostorával, mire valamenynyen megfordultak s hanyat-homlok a fák közé rohantak. Mikor elég messze volt már Moreau és Montgomery, partra gázoltam, s felkaptam és megvizsgáltam a revolvereket. Hogy

biztosítsam magam teljesen minden fondorlat ellen, rálöttem egy darab kerek lávára, s elégedetten láttam, hogy a kő porrá vált s a part visszhangzott a csattanástól.

Majd határozatlanul álltam egy pillanatig.

— Kockáztatom a dolgot, szóltam végre, s mindkét kezemben egy-egy revolverrel, megindultam utánok felfelé a parton.

— Hála istennek, szólt Moreau megkönnyebbülve. Napom javarészt úgy is tönkretette már megzavarodott képzelődésével.

S megvető pillantást vetve rám, a mely mélyen megalázott, Montgomeryvel együtt némán folytatta utját előttem.

Az állatemberek csodálkozva áldogáltak még folyton a fák között. Elhaladtam mellettük oly nyugodtan, a mint csak tellett tőlem. Az egyik utánam indult; de Montgomery csattanott ostorával, mire hamarosan visszazökött. A többi némán figyelve állt. Lehet, hogy csakugyan állatok voltak valamikor. De soha életben nem láttam még olyan állatot, a melyik megpróbál gondolkozni.

(Folytatása következik.)

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1899. évi október hó 1-től. —

ARADRÓL	ARADRA
Budapest felől indul:	Budapest felől érkezik:
Nagyváradra reggel 5.10	Személyvonat reggel 6.05
Gyorsvonat reggel 8.18	Szm. sz. tv. reggel 9.10
Személyvonat d. e. 11.20	Gyorsvonat délelőtt 11.51
Szm. sz. tv. délután 3.56	Személyvonat d. u. 3.55
Gyorsvonat délután 4.21	Gyorsvonat este 7.11
Személyvonat este 9.35	Szm. sz. tv. délután 4.21
	Szm. sz. tv. délután 4.21
Erdély felé:	Erdély felől:
Személyvonat reggel 6.35	Soborsinról reggel 6.59
Gyorsvonat délután 12.11	Személyvonat d. e. 10.50
Soborsinról délután 2.04	Radnáról délután 2.36
Személyvonat d. u. 4.30	Gyorsvonat délután 4.06
	Személyvonat este 8.57
Temesvár felé:	Temesvár felől:
Személyvonat reggel 6.20	Vegyesvonat d. e. 10.43
Személyvonat d. e. 11.56	Személyvonat d. u. 3.44
Vegyesvonat délután 5.—	Személyvonat éjjel 10.55
Szeged felé:	Szeged felől:
Személyvonat reggel 7.15	Személyvonat reggel 8.46
Vegyesvonat délután 4.16	Vegyesvonat este 7.49
Brád felé:	Brád felől:
Személyvonat reggel 6.25	Borossebesről szv. reg. 8.03
Vegyesvonat d. u. 12.06	Vegyesvonat d. e. 11.—
Borossebesig szv. du. 5.20.	Személyvonat este 7.—

Városi színház.

Bérlet 91. sz.

Páratlan.

Pénteken, 1900. évi január hó 5-én.

A baba.

Operette 4 felvonásban. Írta: Ordonneau Maurice. Fordította: Reiner Ferencz. Zenéjét szerzerette: Audran Edmund.

SZEMÉLYEK:

Lancelot . . . Harmath J.	Alésia . . . Felhő Rózi.
Maximin . . . Pintér Imre.	Chanterelle . . . Gáthi K.
Hilarius . . . Andorffy P.	Lorémois . . . Hegyessi Gy.
Hilariusné . . . Tolnainé.	Balthasar . . . Czákó V.

Közdete 7 órakor.

NYILTTÉR.*

Könyvkötészet.

Az aradi nyomda részvénytársaság
(Csanádi-palota)

a szakipar legújabb vívmányai szerint új aranyozó és könyvkötészeti gépekkel berendezett és magas színvonalon álló

könyvkötészeti osztálya

mindennemű könyv- és hangjegyek bekötéseket vállal és ép oly pontosan, mint díszesen és jutányosan készített el.

Jutányos árak. Diszes kiállítás.
Pontosság.

Borosjenőn

a piac téren lévő,
eddig Blau Dávid által bérbe birt

bolthelyiség,
lakház és mellékhelyiségek

1900. évi április hó 1-től

bérbe adatnak.

Bővebb felvilágosítás nyerhető László Albert kir. tlkvvetőnél Borosjenőn.

Ternovai járási szolgabírája.

2646—899.

Pályázati hirdetés.

A ternovai járási körállatorvosi állás lemondás folytán üresedésbe jövén, — ezen állásnak választás utján betöltésére 1900. évi január hó 26-ik napjának d. e. 10 óráját Taucz község házához kitűzöm.

A körállatorvos székhelye: Taucz, évi fizetése: 620 forint és 320 forint utiátalány, valamint esetenként 40 kr. látogatási díj. A körhöz 17 község tartozik.

Felhívatom ennél fogva mindazok, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy állatorvosi oklevéllel és egyéb bizonyítványukkal felszerelt kérvényüket hozzám a választást megelőző nap d. u. 5 órájáig annyival inkább nyújtsák be, mert a később beérkező kérvények figyelembe vételét nem fognak.

Ternova, 1899. évi december hó 30-án.

Kállay.
főszolgabíró.

3001

1742/899.

3002

Árlejtési hirdetés.

Alólirott előjáróság a Borosjenő községében építendő férőhelyiségek telepítésére 7078 frt költséggel árlejtést hirdet. Az árlejtés határnapjául 1900. évi január hó 21-ik napjának d. e. 9 órája tűzetik ki azzal, hogy írásbeli zárt ajánlatok csak akkor vétetnek figyelembe és csak 1900. január hó 20-ik napjáig fogadtatnak el, ha ajánlattevő azon nyilatkozatával van ellátva, hogy az árverési feltételeket ösmeri s azoknak magát aláveti.

Az árverési feltételek, költségvetés és tervezet Borosjenő község házában tekinthetők meg. Borosjenő, 1899. decz. 27.

Strasser,
jegyző.

Zsuka,
bíró.

12643—1899.

Hirdetmény.

A nméltóság belügyminisztérium 82617/899. sz. magas körrendelete alapján figyelmeztetem a Chilebe utazni akarókat, hogy magukat kellő uti költséggel lássák el, mert Genuában kapnak ugyan közvetlen jegyet a rendeltetési helyig, de miután Montevideóban közvetlen csatlakozás nincs ott 8-10 napig kell magokat fenntartaniok és kellő létfenntartási eszköz hiányában onnan visszatolonczoltatni fognak.

Arad, 1899. december 28.

Sarlot,
főkapitány.

4047—1899. pm.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy Szakolcza rendezett tanácsu város és a szakolczai járás egész területéről származó hasított körmű állatoknak Ausztriába való bevitelét megtiltattott.

Aradon, 1899. évi december hó 24-én.

Salacz,
kir. tanácsos
polgármester.

Húzás már 1900. évi január hó 9., 10. és 11-én.

III. osztály.

Megújítási sorsjegy:

Egy nyolczad: frt 2.—
Egy negyed: . frt 4.—

V. sorsjáték.

Vételsorsjegy:

Egy nyolczad . . . 4 frt.
Egy negyed . . . 8 frt.

III. osztály.

Megújítási sorsjegy:

Egy fél: . . . frt 8.—
Egy egész: . . frt 16.—

V. sorsjáték.

Vételsorsjegy:

Egy fél . . . . . 16 frt.
Egy egész . . . . 32 frt.

III. osztály.

OSZTÁLYSORSJEGYEK

nagy számválasztékban kaphatók az

ARADI IPAR- és NÉPBANK

pénzváltó üzletében

ARADON,

„Fehér Kereszt” épület.

Telefon: 100 szám.

Főnyeremény: 50.000 Korona.

2886

Arad sz. kir. város kapit. hiv.

16680—899. kh.

A József főherceg-uti lakosok kérelmére, hogy a zsidó árusok heti piac alkalmával, a József főherceg-utról eltávolítottassanak valamint Spitzer David és érdektársai zsidó árusok által benyújtott azon kérelemre, hogy a zsidó árusok cikkeknek piaci árulása egyáltalában betiltassék az 1876. évi XIV. t.-cz. 4. §-ában megállapított jogomnál fogva mint első foku egészségügyi hatósága következőleg határozok.

Határozat.

Arad szab. kir. város területén úgy az iparigazolvánnyal bíró valamint azzal el nem látott zsidó árusokat a napi és heti piacon való árulástól eltiltom, minnek folytán jelen határozat jogerőre emelkedése után semmiféle ócska tárgyat sem heti, sem napi piacon árusítani megengedve nem lesz.

Az országos vásárokon való árulási joguk érintetlenül hagyatik.

Miről az összes ószer-árusokat azzal értesitem, hogy minden érdekelteknek jogában áll ezen határozat ellen 15 napon belül felebezéssel élni.

A határozat indokolására a kapitányi hivatalban megtekintethető.

Arad, 1899. évi december hó 20.

Sarlot,
főkapitány.

18299—1899.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú földmívelési m. kir. minisztériumnak 68010/1892. sz. alatt kelt magas rendelete értelmében az általános lövizsga a következő helyeken és napon fog megtartatni.

1. Belváros, Sarkad, Erzsébet külváros és uttelep városrészben levő loállomány megvizsgálása a nagyvásártéren január hó 14-ikén reggel 7 órától a befejezésig.

2. Gáj, Sága, Poltura külvárosokban és a tanyákon levő loállomány megvizsgálása Gájban a Gízzelátéren január 14-ikén reggel 7 órától a befejezésig tartatik meg.

A lövizsgálathoz vizsgáló biztosként a nagyvásártérre Beretz Ferencz rendőr hadnagy és Varga János állatorvos Gájba a Gizellatérre Madarász Antal alkaptány és Engel Ármán állatorvos jelentésüknek bevétele mellett kirendeltetnek.

Ezen lövizsgálat idejét a ló tartó gazdáknak azzal adom tudomásukra, hogy összes lovaikat az említett helyen és időben állatorvosi megvizsgálattatás végett szigorú büntetés terhe alatt előállítsák.

Arad, 1899. december 30.

Sarlot,
főkapitány.

Arad sz. kir. város kapit. hiv.

16926—1899. kh.

Hirdetmény.

A nmélt, kereskedelemügyi m. kir. minisztérium 60610. VIII. 1899. sz. alatt kelt magas rendeletével kimondotta azt, hogy a napi piacokon csak is élelmi cikkek árusíthatók és azokon sem helybeli, sem más községbeli iparosok árusítás végett még házi ipar cikkek sem jelenhetnek meg. Arad szab. kir. város tekintetes tanács pedig 28284/899. számú végzésével ezen rendelet alapján megbízott, hogy a nem élelmi cikkek árusításával foglalkozókat a napi piacokról tiltsam el.

Ezenek folytán a nem élelmi cikket árusítókat Arad szab. kir. városban a Szabadság és Tökölly téren tartott napi piacokról egyszer és mindenkor eltiltom és határozatilag kimondom, hogy ezentul hétfői és pénteki heti piaci napok kivételével mást mint élelmi szert a piacon árulni megengedve nem lesz.

A hétfői és pénteki napokon miután ezek heti vásári napokul engedélyezve vannak, mindazok kik eddig arra jogot szereztek vagy ezután szerezni fognak az 1884. évi XVII. t.-cz 50. §-a alapján továbbra is árusíthatnak.

Miről az érdekelteket azzal értesitem, hogy ezen végzésem jogerőre emelkedése után a napi piacon árusítás végett, meg ne jelenjenek mert onnan elutasíthatni és büntettetni fognak.

Arad, 1899. december hó 20.

Sarlot,
főkapitány.

4088—1899. pm.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy folyó évi december hó 29-től kezdődőleg tilos sertéseket Ausztriába bevinni Bács-Bodrog vármegye topolyai járásából, Hont vármegye szobi járásából, Nograd vármegye nográdi járásából, Pozsony vármegye felsőcsalóközi járásából, Pozsony vármegye pozsonyi járásából, Mosony vármegye rajkai járásából, Torontál vármegye törökkanizsai járásából, Vas vármegye községi járásából, Vas vármegye sárvári járásából, Vas vármegye vasvári járásából, Kőszeg rendezett tanácsu városból, Fiume szab. kir. városból, valamint a horvát-szlavonországi Modrus-Fiume vármegye suskai járásából, Pozsega vármegye pozsegai járásából, Varasd vármegye pregradai járásából, Varasd vármegye klanjeczi járásából, Varasd vármegye krapinai járásából, Verőcze vármegye diakovári járásából, Verőcze vármegye naticzi járásából, Zágráb vármegye zágrábi járásából.

A bevitel azonban megengedtetik Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye biai járásából, Vas vármegye szombathelyi járásából, Vas vármegye németújvári járásából, továbbá Nagyvárad szab. kir. városból, végül a horvát-szlavonországi Zágráb vármegye karlováci járásából, valamint Karlovác, Körös, Eszék, és Varasd városokból.

Aradon, 1899. évi december hó 29-én.

Salacz,
kir. tanácsos
polgármester.

! INGYEN !
kapja mindenki

Petőfi Sándor összes költeményeit

diszkötésben, azonfelül a

Magyar Szinművészet

gazdagon illusztrált könyvét, ha előfizet a vidék legnagyobb napilapjára, az

ARADI KÖZLÖNYRE.

Míg a készlet tart, a fenti két művet minden új előfizető megkapja ingyen!